TURANBANK AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il üzrə

Müstəqil Auditorların Rəyi və
Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları

TURANBANK AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
KONSOLİDƏ EDILMIŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ ÜZRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-3
31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabat	4
Konsolidə edilmiş balans	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat	7-8
Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına qeydlər	9-51

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ ÜZRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

Müstəqil auditor hesabatının 2-ci və 3-cü səhifələrində təqdim olunan müstəqil auditor rəyində şərh edilmiş müstəqil auditorların məsuliyyətinə uyğun oxunmalı olan bu hesabat Turanbank Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra "Qrup") konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı rəhbərliyin müvafiq məsuliyyətini müstəqil auditorların məsuliyyətindən fərqləndirmək məqsədilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik Qrupun 31 dekabr 2007-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə əməliyyatlarının nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitalda dəyişikliklər hesabatını düzgün əks etdirən və Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Müvafiq mühasibat uçotu prinsiplərinin seçilməsinə və onların ardıcıl surətdə tətbiqinə;
- Ədalətli və düzgün qərarların verilməsinə və qiymətləndirmələrin aparılmasına;
- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanmış və izah edilmiş hər hansı mühüm kənarlaşmaların MHBS-in tələblərinə uyğunluğuna; və
- Qrupun təxmin edilə bilən dövr ərzində öz fəaliyyətini davam etdirməsi mümkün olmayana qədər konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmasına.

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuliyyət daşıyır:

- Qrupda effektiv və sağlam daxili nəzarət sisteminin qurulmasına, tətbiqinə və saxlanılmasına;
- Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-in tələblərinə uyğun olmasını təmin etmək üçün Qrupun maliyyə vəziyyətini hər zaman dəqiq açıqlayan mühasibat yazılışlarının düzgün saxlanılmasına;
- Mühasibat yazılışlarının Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və mühasibat uçotu qaydalarına uyğun aparılmasına;
- Qrupun aktivlərinin mühafizə edilməsi üçün mümkün tədbirlərin görülməsinə; və
- Saxtakarlıq hallarının və digər pozuntuların müəyyən edilməsinə və qarşısının alınmasına.

31 dekabr 2007-cı il tarixinə bitən il üzrə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının buraxılması 24 iyul 2008-ci il tarixdə İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

İdarə Heyəti tərəfindən

Sədr	**Maliyyə Direktoru**
Cənab Nazim Sadıqov	**Xanım Mahirə Qurbanova**
24 iyul 2008-ci il	24 iyul 2008-ci il

Azərbaycan Respublikası «Turanbank» ASC «Turanbank» OJSC Azerbaijan Republic

Deloitte & Touche MMC
8-ci mərtəbə
Ləndmark III
Xəqani küç. 45A
Bakı, AZ1010
Azərbaycan

Tel: + 994 (0) 12 598 2970
Faks: + 994 (0) 12 598 2975
www.deloitte.az

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

Turanbank Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə:

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları haqqında hesabat

Biz Turanbank Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin və onun filiallarının (bundan sonra (bundan sonra "Qrup" adlanacaq) 31 dekabr 2007-cı il tarixinə hazırlanmış konsolidə edilmiş balansdan və həmin tarixdə bitən il üzrə mənfəət və zərər, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabatlardan, habelə əsas mühasibat uçotu siyasətlərinə dair icmaldan və digər izahlı qeydlərdən ibarət olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartları əsasında hazırlanmasına və düzgün təqdimatına cavabdehdir. Rəhbərliyin məsul olduğu vəzifələrə aşağıdakılar daxildir: konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının saxtalaşdırılmadan və mühüm təhriflərə yol vermədən hazırlanması və düzgün təqdimatı üçün daxili nəzarət sisteminin planlaşdırılması, tətbiqi və saxlanılması; müvafiq mühasibat uçotu siyasətlərinin seçilməsi və tətbiqi; və şəraitə müvafiq mühasibat proqnozlarının hazırlanması.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirməkdir. Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq həyata keçirdik. Həmin standartlar tələb edir ki, biz etik tələbləri yerinə yetirməklə yoxlamanın aparılmasını elə planlaşdıraq və həyata keçirək ki, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məlumatlarda əhəmiyyətli səhvlərin olmadığına kifayət qədər əmin olaq.

Audit zamanı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğləri və açıqlamaları təsdiq edən auditor sübutlarının əldə edilməsi üçün prosedurlar yerinə yetirilir. Prosedurlar auditorun mühakiməsindən, o cümlədən maliyyə hesabatlarında səhv və saxtakarlıqla bağlı mühüm təhrif risklərinin qiymətləndirilməsindən asılı olaraq seçilir. Həmin riskləri qiymətləndirərkən, auditor şəraitə münasib olan auditor prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi ilə bağlı olan daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi haqqında rəy bildirmək məqsədi qoyulmur.

Deloitte.

Audit yoxlamasına həmçinin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilmiş mühasibat uçotu siyasətlərinin və verilən mühasibat proqnozlarının müvafiqliyinin, eləcə də konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının qiymətləndirilməsi daxildir.

Hesab edirik ki, apardığımız audit nəticəsində rəy vermək üçün kifayət qədər əsas toplamışıq.

Rəy

Fikrimizcə, Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2007-ci il tarixinə onun maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli hallarda düzgün və Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına uyğun əks etdirir.

Deloitte & Touche LLC

24 iyul 2008-ci il
Bakı, Azərbaycan

TURANBANK AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA KONSOLİDƏ EDİLMİŞ HESABAT
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il üzrə	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il üzrə
Faiz gəlirləri	4, 23	6,451	4,150
Faiz xərcləri	4, 23	(2,439)	(1,867)
FAİZ HESABLANAN AKTİVLƏR ÜZRƏ EHTİMAL OLUNAN ZƏRƏRLƏR ÜÇÜN EHTİYATIN BƏRPASINDAN/ (EHTİYATDAN) ƏVVƏL XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ		4,012	2,283
Faiz hesablanan aktivlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın bərpası/(ehtiyat)	5, 23	13	(288)
XALİS FAİZ GƏLİRİ		4,025	1,995
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir	6	198	53
Haqq və komissiya gəliri	7, 23	1,109	709
Haqq və komissiya xərci	7, 23	(148)	(83)
Alınmış dividendlər		57	48
Digər gəlirlər		37	28
XALİS QEYRİ-FAİZ GƏLİRİ		1,253	755
ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ		5,278	2,750
ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ	8, 23	(2,085)	(1,359)
ƏMƏLİYYAT MƏNFƏƏTİ		3,193	1,391
Digər əməliyyatlar üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın bərpası	5	3	16
MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN ƏVVƏL MƏNFƏƏT		3,196	1,407
Mənfəət vergisi xərci	9	(466)	(305)
XALİS MƏNFƏƏT		2,730	1,102
HƏR SƏHM ÜZRƏ GƏLİR			
Əsas və kapitala əlavə edilə bilən *(AZN)*	10	269.10	187.51

İdarə Heyəti tərəfindən:

Sədr
Cənab Nazim Sadıqov

24 iyul 2008-ci il

Maliyyə Direktoru
Xanım Mahirə Qurbanova

24 iyul 2008-ci il

9-51-ci səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

TURANBANK AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ
KONSOLİDƏ EDİLMİŞ BALANS
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
AKTİVLƏR			
Nağd pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	11	4,231	4,104
Banklardan alınacaq vəsaitlər	12, 23	1,462	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	13, 23	47,550	32,308
Satıla bilən investisiyalar	14, 23	678	525
Əsas vəsaitlər	15	6,024	2,557
İnvestisiya əmlakı	16	250	250
Digər aktivlər	17, 23	300	1,182
CƏMİ AKTİVLƏR		60,495	41,857
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR:			
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	18, 23	25,500	17,492
Müştəri hesabları	19, 23	18,247	13,362
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		347	187
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	9	64	207
Digər öhdəliklər	20, 23	248	153
Cəmi öhdəliklər		44,406	31,401
SƏHMDAR KAPİTALI:			
Səhmdar kapitalı	21	12,500	8,543
Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		879	879
Bölüşdürülməmiş mənfəət		2,710	1,034
Cəmi kapital		16,089	10,456
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ SƏHMDAR KAPİTALI		60,495	41,857

İdarə heyəti tərəfindən:

Sədr	**Maliyyə Direktoru**
Cənab Nazim Sadıqov	**Xanım Mahirə Qurbanova**
24 iyul 2008-ci il	24 iyul 2008-ci il

9-51-ci səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

TURANBANK AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA KONSOLİDƏ EDİLMİŞ HESABAT
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Səhmdar kapitalı	**Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı**	**Bölüşdürülməmiş mənfəət**	**Cəmi kapital**
31 dekabr 2005-ci il	5,000	-	682	5,682
Səhmdar kapitalda artım	3,543		-	3,543
Əsas vəsaitlərin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı, 247 min manat məbləğində vergi təsiri çıxılmaqla	-	879	-	879
Elan olunmuş və ödənilmiş dividendlər	-		(750)	(750)
Xalis mənfəət	-	-	1,102	1,102
31 dekabr 2006-cı il	8,543	879	1,034	10,456
Səhmdar kapitalında artım	3,957	-	-	3,957
Elan olunmuş dividendlər	-	-	(1,054)	(1,054)
Xalis mənfəət	-	-	2,730	2,730
31 dekabr 2007-ci il	12,500	879	2,710	16,089

İdarə heyəti tərəfindən

Sədr
Cənab Nazim Sadıqov

24 iyul 2008-ci il

Maliyyə Direktoru
Xanım Mahirə Qurbanova

24 iyul 2008-ci il

9-51-ci səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLİDƏ EDİLMİŞ HESABAT
(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il üzrə	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Alınmış faiz		6,327	4,098
Ödənilmiş faiz		(2,494)	(1,755)
Alınmış haqq və komissiya		1,109	709
Ödənilmiş haqq və komissiya		(148)	(83)
Alınmış digər əməliyyat gəliri		225	120
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri		(1,821)	(1,171)
Əvvəllər silinmiş kreditlər üzrə əldə olunan pul vəsaitləri		101	-
Alınmış dividendlər		57	48
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitləri		3,356	1,966
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Əməliyyat aktivlərində (artım)/azalma:			
Azərbaycan Respublikası Milli Bankında məcburi ehtiyat depoziti		(342)	(763)
Banklardan və digər təşkilatlardan alınmış vəsaitlər		4	(414)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(15,349)	(8,817)
Digər aktivlər		(43)	(27)
Əməliyyat öhdəliklərində artım:			
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		8,038	3,562
Müştəri hesabları		5,216	5,581
Digər öhdəliklər		34	7
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitləri		914	1,095
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(449)	(361)
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranmış xalis pul vəsaitləri		465	734
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Əsas vəsaitlərin alınması		(2,755)	(1,522)
Əsas vəsaitlərin satışından gəlir		2	-
Satıla bilən investisiyaların alınması		(141)	(211)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə olunmuş xalis pul vəsaitləri		(2,894)	(1,733)

31 DEKABR 2007-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLİDƏ EDİLMIŞ HESABAT (DAVAMI)

(Min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ:			
Səhmdar kapitalının artımı		3,957	3,543
Ödənilmiş dividendlər		(1,054)	(750)
Maliyyə fəaliyyətindən yaranmış xalis pul vəsaitləri		2,903	2,793
Nağd pul vəsaitlərinə və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklərin təsiri		(223)	(36)
NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNDƏ VƏ NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALİS ARTIM		251	1,758
İLİN ƏVVƏLİNDƏ NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN EKVİVALENTLƏRİ		3,234	1,476
İLİN SONUNDA NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ NAĞD PUL VƏSAİTLƏRİNİN EKVİVALENTLƏRİ	11	3,485	3,234

İdarə Heyəti tərəfindən

Azərbaycan Respublikası «Turanbank» ASC
«Turanbank» OJSC Azerbaijan Republic

Sədr
Cənab Nazim Sadıqov

24 iyul 2008-ci il

Maliyyə Direktoru
Xanım Mahirə Qurbanova

24 iyul 2008-ci il

9-51-ci səhifələrdə izah olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

Turanbank Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra "Bank") 12 iyun 1992-ci il tarixdə Azərbaycanda təsis edilmiş kommersiya bankıdır. Bankın dövlət qeydiyyatından keçmiş ünvanı aşağıdakı kimidir: Nizami küçəsi 53, Bakı, Azərbaycan. Bank Azərbaycan Respublikasının Milli Bankı ("ARMB") tərəfindən tənzimlənir və 12 iyun 1992-ci il tarixli, 115 saylı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycanda ayrı-ayrı bank əməliyyatları və kommersiya fəaliyyətləri göstərməkdən ibarətdir. Bankın Azərbaycanda 11 filialı vardır.

Bank - bank qrupuna ("Qrup") daxil olan təşkilatların ana müəssisəsidir və Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına aşağıdakı müəssisə daxildir:

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Bankın payı, faiz ilə 2007	 2006	Fəaliyyət növü
Turanlizinq	*Azərbaycan*	*100*	*100*	*Lizinq xidmətləri*

Turanlizinq MMC 21 avqust 2006-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi əsasında məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi yaradılmışdır. Şirkət 31 dekabr 2006-cı il tarixinə bitən il ərzində fəaliyyət göstərməmişdir. O, 2007-ci ilin sonlarında fəaliyyətə başlamış və onun əsas fəaliyyəti maliyyə lizinqidir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə buraxılmış səhmlərə aşağıdakı səhmdarlar malik olmuşlar:

Səhmdar	31 dekabr 2007-ci il %	31 dekabr 2006-cı il %
Bank səhmdarları:		
"AKO-YM" LTD	9.28	9.13
"Fidan" firm	7.92	7.61
"Turac AF" firm	4.79	4.80
"Fidan" LTD	3.99	5.84
Ayrı-ayrılıqda 5%-dən az paya malik olan digər hüquqi şəxslər	1.79	2.29
Quliyev Füzuli Qulu oğlu	9.20	6.77
Quliyev Davud Hamid oğlu	7.00	5.99
Səfərov Yaşar Xasay oğlu	6.46	6.56
Əsgərov Vüqar Cəbrayıl oğlu	6.46	6.56
Məmmədov Vüqar İsmayıl oğlu	5.90	4.41
Nəbiyev Akif Musa oğlu	5.00	5.00
Sadıqov Nazim Cavad oğlu	4.98	4.10
Vəkilova Kamilə İsmayıl qızı	4.02	4.76
Poladov Salman Rəşid oğlu	3.12	4.01
Musayeva Yaqut İsa qızı	2.90	4.25
Ayrı-ayrılıqda 5%-dən az paya malik olan digər fiziki şəxslər	17.19	17.92
Cəmi	**100.00**	**100.00**

Maliyyə hesabatlarının buraxılması 24 iyul 2008-ci il tarixdə İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

2. TƏQDİMATIN ƏSASLARI

Mühasibat uçotunun əsasları

Qrupun bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən buraxılan Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsi ("BMHŞK") tərəfindən buraxılan Şərhlərə uyğun olaraq hazırlanmışdır. Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları hər hansı başqa qeydlər olmazsa Azərbaycan manatı ilə təqdim olunmuşdur. Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları "Əmlak, tikili və avadanlıq" haqqında 16 saylı Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartlarına ("MUBS") uyğun olaraq bəzi maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməsi və binaların yenidən qiymətləndirilən məbləğlərlə ölçülməsi istisna olmaqla, tarixi dəyər prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Qrup mühasibat uçotunu Azərbaycanın qanunvericiliyinə uyğun olaraq aparır. Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının mühasibat uçotu haqqında qanunvericiliyi əsasında hazırlanmış və MHBS-ə uyğunlaşdırılmışdır. Bu düzəlişlər əsas əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirən yenidən təsnifləşdirmələri, o cümlədən, bəzi aktivlərin və öhdəliklərin, gəlirlərin və xərclərin maliyyə hesabatı üzrə yenidən təsnifləşdirilməsini özündə birləşdirir.

Əsas ehtimallar

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun hazırlanması rəhbərlik tərəfindən hesabat olunan məbləğlərə təsir edən proqnozların və ehtimalların verilməsini tələb edir. Bu cür proqnozlar və ehtimallar konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması tarixinə Qrupun rəhbərliyində olan məlumata əsaslanır. Bu səbəbdən də faktiki nəticələr həmin proqnozlardan və ehtimallardan fərqlənə bilər. Dəyişikliyə xüsusilə həssas olan təxmini hesablamalara ehtimal olunan zərərləri və maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri üçün ehtiyatlar aiddir.

Növbəti maliyyə dövrü ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsi riskini yaradan balans hesabatı tarixindəki qeyri-müəyyənliyin qiymətləndirilməsi üçün gələcək və digər mühüm mənbələrlə bağlı əsas ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2007-ci il	**31 dekabr 2006-cı il**
Müştərilərə verilmiş kreditlər	47,550	32,308
Satıla bilən investisiyalar	678	525

Müştərilərə verilmiş kreditlər ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyər ilə qiymətləndirilir. Ehtimal olunan zərərlər üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi üçün mühüm mühakimələrin yerinə yetirilməsi lazım gələ bilər. Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatı qiymətləndirməkdə Qrupun məqsədi balans hesabatındakı ehtiyatların Qrupun kredit portfelindəki zərərləri örtmək üçün kifayət edib etməyəcəyini qiymətləndirməkdir. Dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə ehtiyatların hesablanması aktivin silinməsi ehtimalına və belə silinmə üzrə hesablanmış zərərə əsaslanır. Bu qiymətləndirmələr təcrübə əsaslanaraq statistik vasitələri istifadə etməklə aparılır. Bu müəyyən edilənlər rəhbərliyin qərarını tətbiq etməklə tam əhatəli olacaq.

Qrup kredit ehtiyatları ilə bağlı mühasibat proqnozlarını aşağıdakı səbəblərdən qeyri-müəyyənliyin əsas mənbəyi hesab edir: (i) onlar dövrdən-dövrə dəyişməyə çox həssasdırlar belə ki, dəyərsizləşmiş kreditlər və avanslarla bağlı gələcək kredit riskinin dərəcələri və zərərlərin qiymətləndirilməsi haqqında fərziyyələr onun son dövr üzrə fəaliyyət təcrübəsinə əsaslanır, və (ii) Qrupun hesablanmış zərərləri ilə faktiki zərərləri arasında hər hansı mühüm fərq (ehtiyatlarda qeyd olunduğu kimi) əhəmiyyətli olarsa Qrupdan gələcək mənfəət və zərər hesabatına və balans hesabatına təsir edə biləcək ehtiyatlar yaratmağı tələb edə bilər. Hesablanmış zərərlər haqqında Qrupun ehtimalları keçmiş fəaliyyətə, keçmiş istehlakçı fəaliyyətinə, yuxarıda qeyd edilən kredit qabiliyyətinə və ümumi iqtisadi şəraitə əsaslanır ki, bu da heç də gələcək zərərlərin göstəricisi deyildir.

Əməliyyat Valyutası

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əməliyyat valyutası Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

3. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU SİYASƏTLƏRİ

Konsolidasiyanın əsasları

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına hər il 31 dekabr tarixinə hazırlanmış Qrupun və Qrup (onun filiallarının) tərəfindən tənzimlənən müəssisələrin maliyyə hesabatları daxildir. Nəzarət o zaman təmin edilmiş hesab olunur ki, Qrup sərmayə qoyulan müəssisənin fəaliyyətlərindən mənfəət əldə etmək məqsədilə onun maliyyə və əməliyyat qaydalarını tənzimləmək iqtidarında olsun.

Alış zamanı, aktivlər və öhdəliklər və filialın şərti öhdəlikləri onların alış tarixinə olan ədalətli dəyərləri ilə ölçülür. Alış dəyərinin alınmış xalis aktivlərin ədalətli dəyərlərindən artıq olduğu hər hansı məbləğ qudvil kimi tanınır. Alış dəyərinin alınmış xalis aktivlərin (yəni alış üzrə güzəşt) ədalətli dəyərlərindən az olduğu hər hansı kəsir məbləğ mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata alışın aparıldığı dövr üzrə kreditləşdirilir. Azlıqların payı tanınmış aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyərlərinin azlıqların payı hissəsində göstərilir. Daha sonra, azlıqların payından artıq olan hər hansı aidiyyatı zərərlər ana müəssisənin payı üzrə bölüşdürülür. Ana müəssisənin kapital sahiblərinə aid olan səhmdar kapitalı və azlıq təşkil edən səhmdarların payına aid olan xalis gəlir müvafiq olaraq mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda və konsolidə edilmiş balansda ayrıca göstərilir. Ümumi nəzarət altında olan müəssisə və ya təşkilatların daxil olduğu biznes birləşməsi üçün filialın bütün aktivləri və öhdəlikləri ayrıca MHBS maliyyə hesabatlarında qeyd olunan balans dəyərləri ilə ölçülür.

İl ərzində alqı və ya satqı əməliyyatları aparan filialların nəticələri mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata alış əməliyyatının aparıldığı tarixdən və ya satış əməliyyatının aparıldığı tarixədək olan dövr üzrə müvafiq qaydada daxil edilir.

Zəruri olduqda, istifadə olunan mühasibat uçotu qaydalarının Qrupun istifadə etdiyi mühasibat qaydalarına uyğunlaşdırılması məqsədilə filialların maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir.

Qrup-daxili bütün mühüm əməliyyatlar, qalıqlar, gəlir və xərclər konsolidasiya zamanı silinir.

Maliyyə alətlərinin tanınması və ölçülməsi

Qrup maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini yalnız o vaxt balansda uçota alır ki, o, maliyyə aləti üzrə müqavilənin tərəfi olur. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi qaydada alqı-satqısı Qrupun alqı-satqı əməliyyatlarını apardığı tarixdə qeyd olunur. Daha sonra satış tarixi ilə hesablaşma tarixi arasındakı ədalətli dəyərlə ölçüləcək maliyyə alətlərinin adi qaydada alışı alınmış maliyyə alətləri üçün təyin olunan qaydada hesabat olunur.

Maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri ilk olaraq ədalətli dəyər ilə, mənfəət və zərər haqqında hesabatda ədalətli dəyər ilə göstərilmədikdə isə, alışa birbaşa tətbiq olunan və ya maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin buraxılması üzrə əməliyyat xərcləri məbləğində tanınır. Bu maddələrin daha sonra yenidən qiymətləndirilməsinə dair mühasibat uçotu qaydaları aşağıda açıqlanır.

Nağd pul və ona bərabər tutulan vəsaitlər

Nağd pula və ona bərabər tutulan vəsaitlərə qısamüddətli ərzində nağd vəsaitə çevrilə bilən plastik kartlarla əməliyyatlar üçün marja depozitləri istisna olmaqla nağd pul, 90 günlük ödəmə vaxtı olan Azərbaycan Respublikası Milli Bankındakı müxbir hesablar və müddətli depozit hesablar üzrə məhdudiyyətsiz qalıqlar, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına ("İƏİT") daxil olan ölkələrdə yerləşən banklara verilmiş avanslar aiddirlər. Nağd pul axınının müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Milli Bankı tərəfindən tələb olunan məcburi ehtiyat qoyuluşları onların istifadəsi üzrə mövcud olan məhdudiyyətlər səbəbindən nağd pul vəsaitlərinə daxil edilmir (Qeyd 11).

Banklardan alınacaq vəsaitlər

Qrup işinin normal gedişində digər banklarla müxtəlif müddətli avanslar və ya depozitlər saxlayır. Banklardan alınacaq vəsaitlər effektiv faiz metodunu istifadə etməklə amortizasiya dəyəri ilə qiymətləndirilir. Kredit təşkilatlarından alınacaq vəsaitlər ehtimal olunan zərərlər üçün hər hansı ehtiyat çıxılmaqla xalis dəyər ilə hesablanır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə aktivlərinin digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivləridir.

Qrup tərəfindən sabit ödəmə müddətləri ilə verilən kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aidiyyatı xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərinə bərabər olmadıqda, misal üçün kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə, hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərər kimi qeydə alınır və bu zərərlərin xüsusiyyətindən uyğun olaraq mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata daxil edilir. Daha sonra kreditlər effektiv faiz metodunu istifadə etməklə amortizasiya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilən kreditlər ehtimal olunan zərərlər üçün hər hansı ehtiyat çıxılmaqla uçota alınır.

Kreditlərin və avansların silinməsi

Kreditlər və avanslar, girovun Qrupun sahibliyinə keçməsi də daxil olmaqla kredit və avanslar ümidsiz borclara çevrildiyi halda, ehtimal olunan zərərlər üçün yaradılmış ehtiyatlardan silinirlər. Kreditlər və avanslar Qrupa ödənilməli məbləğləri toplamaq üçün rəhbərlik tərəfindən bütün mümkün tədbirlər həyata keçirildikdən və Qrup bütün mümkün girovları satdıqdan sonra silinir. Yerli qanunvericiliyə əsasən, kreditlər yalnız Səhmdarlar Şurasının qərarı ilə, bəzi hallarda isə məhkəmənin müvafiq qərarı ilə silinə bilər.

Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat

Qrup maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun qiymətdən düşməsinə dair obyektiv sübut olduqda maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar yaradır. Amortizasiya dəyəri ilə göstərilən maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar maliyyə aktivlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında diskontlaşdırılaraq zəmanət və girov hesabına bərpa oluna bilən məbləğlər daxil olmaqla,gələcəkdə daxil olması gözlənilən nağd pul vəsaitlərinin ilkin dəyəri ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir. Əgər növbəti dövr ərzində ehtimal olunan zərərin məbləği azalırsa və həmin azalma qiymətdən düşmə tanındıqdan sonra baş verən hadisə ilə əlaqəli olarsa, əvvəlcə hesablanmış ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat hesabına düzəliş etməklə bərpa edilir. İlkin dəyər ilə uçota alınan aktivlər üçün ehtimal olunan zərər ehtiyatı maliyyə aktivinin balans dəyəri ilə oxşar maliyyə aktivlərinin bazardakı cari rentabellik tarifləri əsasında diskontlaşdırılan gələcəkdə daxil olması gözlənilən nağd pul vəsaitlərinin ilkin dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır. Bu cür ehtimal olunan zərərlər bərpa edilmir.

Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatların müəyyən edilməsi riskə məruz qalan aktivlərin təhlilinə əsaslanır və rəhbərliyin fikrincə yaranmış itkiləri bərpa etmək üçün kifayət edəcək məbləği əks etdirir. Ehtiyatlar ayrı-ayrılıqda mühüm əhəmiyyət kəsb edən maliyyə aktivləri üçün risk aktivlərinin fərdi şəkildə qiymətləndirilməsi və ayrı-ayrılıqda mühüm əhəmiyyət kəsb etməyən maliyyə aktivləri üçün fərdi və ya birgə qiymətləndirmənin nəticəsində yaradılır.

Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatdakı dəyişiklik mənfəət və zərər haqqında hesabatda göstərilir, ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın cəmi isə balans hesabatında göstərilmiş aktivlərin sayını əldə etmək üçün çıxılır. Ehtimal olunan zərər üzrə itkinin baş verməsi haqda sübutun obyektivliyini müəyyənləşdirərkən Qrupun nəzərdən keçirdiyi faktorlara debitorların və ya emitentlərin likvidliyi, ödəniş etmə qabiliyyəti, biznes və maliyyə riskləri, oxşar aktivlərlə bağlı ödənişlərin gecikdirilməsi dərəcəsi, milli və yerli iqtisadi yönümlər və şəraitlər, girovun və zəmanətlərin ədalətli dəyəri daxildir. Bu və digər faktlar ayrı-ayrılıqda və ya birlikdə maliyyə aktivlərində və ya maliyyə aktivləri qrupunda ehtimal olunan zərərin baş verməsi haqqında obyektiv sübutu əks etdirə bilər.

Qrup birbaşa silinərək maya dəyəri ilə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri üçün maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan zərərləri amortizasiya dəyəri ilə uçota almaq üçün ehtiyat hesabdan istifadə edir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, zərərlərin qiymətləndirilməsi rəhbərliyin mühakimələrinə əsaslanır. Müəyyən dövrlərdə Qrupun üzləşdiyi itkilər ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlara nisbətən daha çox ola bilər ki, bu zaman ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın riskə məruz qalan aktivlər üzrə yaranan itkiləri əhatə edə bilib bilməməsi rəhbərliyin mühakiməsindən asılıdır.

Satıla bilən investisiyalar

Satıla bilən investisiyalar qeyri-müəyyən müddətə saxlanılması nəzərdə tutulan kapital investisiyalarından ibarətdir. Bu qiymətli kağızlar ilk olaraq ədalətli dəyərlə qeyd olunur. Daha sonra bu qiymətli kağızlar satılana qədər yenidən qiymətləndirilməklə ədalətli dəyərlə birbaşa kapitalda göstərilir. Satıldıqdan sonra isə əvvəlcə kapitalda tanınmış gəlir/zərər birbaşa mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınan ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar, xarici valyuta mübadiləsi üzrə gəlirlər və ya zərərlər və effektiv faiz metodunu istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri istisna olmaqla, mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda yenidən qeydə alınır. Bank satıla bilən investisiyaların ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün rəsmi bazar məzənnələrindən istifadə edir. Əgər belə məzənnələr yoxdursa, rəhbərlik müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə edir. Qiymətləndirmə metodlarına müstəqil və məlumatlı tərəflər arasında ən son qısamüddətli kommersiya əməliyyatları, qiymətləndirilən alətlə əsasən eyni olan digər alətin hazırkı ədalətli dəyərinə istinad, diskontlaşdırılmış nağd pul vəsaitlərinin təhlili üsulları daxildir. Əgər aləti qiymətləndirmək üçün bazar iştirakçıları tərəfindən istifadə olunan ümumi qiymətləndirmə metodu mövcuddursa və həmin metod faktiki bazar əməliyyatlarından əldə olunan qiymətlə bağlı etibarlı hesablamaları nümayiş etdirərsə, Bank həmin metoddan istifadə edir. Alınmış dividendlər mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata dividend üzrə gəlir kimi daxil edilir.

Bazar üçün nəzərdə tutulmayan səhm qiymətli kağızları ehtimal olunan zərərlər çıxılmaqla, əgər varsa, ədalətli dəyəri düzgün qiymətləndirmək mümkün olmadıqda, müvafiq olaraq ilkin dəyərlə göstərilir.

Bu cür qiymətli kağızların qiymətdən düşməsinə dair obyektiv sübut olduqda, əvvəllər kapitalda tanınmış yığılan zərər kapitaldan çıxarılır və dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınır. Qiymətdən düşmədən sonra baş verən hadisələrlə obyektiv əlaqəsi olan borc alətləri üzrə bu cür ehtimal olunan zərərlərinin bərpası dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınır. Kapital alətləri üzrə bu cür ehtimal olunan zərərin bərpası mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda tanınmır.

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və əgər varsa amortizasiya və hər hansı tanınmış ehtimal olunan zərər çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Başa çatdırılmamış və istismara buraxılmamış aktivlərin köhnəlməsi aktivin nəzərdə tutulan istifadəyə hazır olduğu tarixdən hesablanır.

Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi və qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası onların ilkin dəyərindən çıxılır və aktivlərin istismar müddətləri üzrə silinməsini nəzərdə tutur. Köhnəlmə aşağıdakı illik faiz dərəcələrini istifadə etməklə bərabər hissələrlə köhnəlmə metodu əsasında hesablanır:

Binalar	3%
Kompüterlər	25%
Mebel və avadanlıq	20%
Nəqliyyat vasitələri	20%
Digər əsas vəsaitlər	20%
İcarəyə alınan əmlakın təmiri	7%
Qeyri-maddi aktivlər	10%

İcarəyə alınan daşınmaz əmlaklar müvafiq aktivin faydalı istismar müddəti üzrə amortizasiya olunur. Təmir və yenilənmə ilə bağlı xərclər kapitallaşdırılmayanadək, baş verdikləri zaman tutulur və əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

Əsas vəsaitlərin və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərlərinin onların bərpa dəyərlərindən artıq dəyərlə uçota alınıb-alınmadığını qiymətləndirmək üçün onlar hər balans hesabatı tarixində nəzərdən keçirilirlər. Balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq olduğu halda, aktivlərin dəyəri bərpa dəyəri səviyyəsinədək aşağı salınır.

Ehtimal olunan zərər müvafiq dövrdə qeydə alınır və əməliyyat xərclərinə daxil edilir. Ehtimal olunan zərər qeydə alındıqdan sonra əsas vəsaitlərin köhnəlmə xərcləri, ondan qalıq dəyərini çıxmaqla (əgər varsa), aktivlərin düzəliş olunmuş balans dəyərini sistemli şəkildə qalan iqtisadi faydalı dövrünə bölmək məqsədilə gələcək dövrlərə uyğunlaşdırılır.

Xidmətlərin göstərilməsi və ya inzibati məqsədlər üçün saxlanılan binalar balans hesabatında yenidən qiymətləndirmə tarixində onların ədalətli dəyərini əks etdirən yenidən qiymətləndirmə dəyərindən yığılmış hər hansı köhnəlmə və ehtimal olunan zərərlər çıxmaqla göstərilir və peşəkar qiymətləndiricilər tərəfindən bazar göstəriciləri əsasında aparılan qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir. Yenidən qiymətləndirmələr dövrü olaraq aparılır ki, bu zaman balans dəyəri balans hesabatı tarixində ədalətli dəyəri istifadə etməklə müəyyənləşdirilmiş balans dəyərindən əsaslı surətdə fərqlənmir.

Bu cür binaların yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan hər hansı yenidən qiymətləndirmə artımı əsas vəsaitlərin yenidən qiymətləndirmə ehtiyatının kreditinə yazılır lakin, əvvəllər xərc kimi tanınmış eyni aktiv üzrə yenidən qiymətləndirmə azalmasını bərpa etdiyi hal istisna təşkil edir, bu halda artım əvvəllər hesablanmış azalma həcmində mənfəət və zərər haqqında hesabatın kreditinə yazılır. Binaların yenidən qiymətləndirilməsi nəticəsində balans hesabatında yaranan azalma qalıqdan, əgər varsa, artıq olduğu həcmdə xərc kimi tutulur və həmin aktivin əvvəlki yenidən qiymətləndirməsi ilə bağlı əmlakın yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında saxlanılır.

Yenidən qiymətləndirilən binalar üzrə köhnəlmə mənfəət və ya zərər haqqında hesabata daxil edilir. Yenidən qiymətləndirilən əmlakın daha sonra satışı və ya istismardan çıxması zamanı əmlakın yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında qalan müvafiq yenidən qiymətləndirmə qalığı birbaşa bölüşdürülməmiş mənfəət hesabına köçürülür.

İnvestisiya əmlakı

Ofis binasından ibarət olan investisiya əmlakı icarədən uzunmüddətli gəlir əldə etmək və ya investisiya əmlakının dəyərinin artırmaq üçün saxlanılır və Qrup tərəfindən zəbt olunmur. İnvestisiya əmlakı peşəkar müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən bazara əsaslanmaqla müəyyən edilən yenidən qiymətləndirmə məbləğindən yığılmış ehtimal olunan zərəri çıxmaqla ölçülür ki, bu yenidən qiymətləndirmə tarixində investisiya əmlakının ədalətli dəyərini əks etdirir. Yenidənqiymətləndirmə kifayət qədər tez-tez aparılmalıdır ki, balans məbləği balans hesabatı tarixində ədalətli dəyəri istifadə etməklə müəyyən edilən balans məbləğindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənməsin.

Vergi

Mənfəət vergisi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmini əks etdirir.

Cari vergi xərcləri il üzrə vergiyə cəlb olunan mənfəətə əsaslanır. Vergiyə cəlb olunan mənfəət mənfəət və zərər haqqında hesabatda göstərilən xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki vergiyə cəlb olunan mənfəətə digər illərdə vergiyə cəlb olunan və ya tutulan gəlir və xərc maddələri daxil deyil, bundan əlavə o, heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan və vergi tutulmayan maddələri özündə birləşdirmir. Qrupun cari vergi xərcləri hesabat dövründə qüvvəyə minən və ya balans hesabatı tarixinə qüvvəyə minən vergi dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi – konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı aktiv və öhdəliklərin balans dəyərləri ilə vergiyə cəlb olunan mənfəətin hesablanmasında istifadə olunan müvafiq vergi bazaları arasında yaranan fərqlərdən bərpa edilməsi və ya ödənilməsi gözlənilən vergilərdir və bu növ vergilər balans hesabatının öhdəlik metodu əsasında uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri adətən bütün vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün tanınır, təxirə salınmış vergi aktivləri isə istifadə edilən tutulmalı müvəqqəti fərqlərə qarşı yaranması ehtimal edilən vergiyə cəlb olunan mənfəətin həcmində tanınır. Əgər müvəqqəti fərq nə vergiyə cəlb olunan mənfəətə, nə də maliyyə mənfəətinə təsir etməyən əməliyyat üzrə digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınmasından yaranırsa, bu cür aktivlər və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər balans hesabatı tarixində nəzərdən keçirilir və aktivlərin bütün hissəsini və ya müəyyən hissəsini bərpa etməsi üçün kifayət qədər vergiyə cəlb olunan mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilməyən həcmdə azaldılır.

Təxirə salınmış vergi - öhdəliklər üzrə hesablaşmanın aparıldığı və ya aktivlərin satıldığı dövrdə tətbiq edilməsi gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi mənfəət və zərər haqqında hesabatda xərc maddəsi kimi göstərilir və ya hesabatın kredit balansına yazılır, lakin təxirə salınmış verginin birbaşa kapitala və hesabatın kredit balansına yazıldığı hallar istisna təşkil edir, belə ki, bu halda təxirə salınmış vergi səhmdar kapitalı ilə bağlı olur.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri aşağıdakı hallarda əvəzləşdirilir və balans hesabatında əks olunur:

- Qrup cari mənfəət vergisi aktivlərini cari mənfəət vergisi öhdəliklərinə qarşı əvəzləşdirmək hüququna malik olduqda; və
- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən eyni təşkilatdan tutulan mənfəət vergisinə aid olduqda.

Azərbaycanda Qrupun fəaliyyətinə şamil ediləcək müxtəlif başqa vergi növləri də mövcuddur. Bu vergilər mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata əməliyyat xərclərinin komponentləri kimi daxil edilir.

Banklara, digər kredit təşkilatlarına və müştəri hesablarına ödənilməli vəsaitlər

Banklara, digər kredit təşkilatlarına və müştəri hesablarına ödənilməli vəsaitlər ilk olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Nəticədə, ödənilməli məbləğlər amortizasiya dəyəri ilə göstəriləcək və balans dəyəri ilə geri alınma dəyəri arasındakı fərq mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabatda effektiv faiz metodunu istifadə etməklə borcların dövrləri üzrə tanınacaq.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyə malik olduqda, və öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi cəhətdən faydalı ehtiyatların azalması ehtimalı yarandıqda və öhdəlik düzgün qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Verilmiş maliyyə zəmanəti müqavilələri

Qrup tərəfindən verilən maliyyə zəmanəti müqavilələri zərər çəkənin zərərlərini bərpa etmək üçün edilən xüsusi ödənişlərdən ibarət kredit sığortasıdır. Bu ödənişlər müəyyən edilmiş borcalanın borc aləti üzrə ilkin və ya düzəliş edilmiş şərtləri üzrə ödəniş etmək imkanına malik olmadığından aparılır. Verilmiş bu cür maliyyə zəmanəti müqavilələri ilk olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Daha sonra isə onlar iki məbləğ (a) ehtiyat kimi tanınmış məbləğ və (b) ilk olaraq tanınmış məbləğ arasında ən yüksək həddən, müvafiq olduqda, verilmiş maliyyə zəmanəti müqavilələri və ya akkreditivlər üzrə əldə olunan ilk sığorta gəlirinin ümumi amortizasiyasını çıxmaqla qiymətləndirilir.

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı maya dəyəri ilə tanınır.

Adi səhmlər üzrə dividendlər kapitalda elan olunduqları dövrdə azalma kimi tanınır. Balans hesabatı tarixindən sonra elan olunan dividendlər "Balans Hesabatı tarixindən sonrakı hadisələr" haqqında 10 saylı MUBS-a uyğun olaraq balans hesabatından sonrakı hadisə kimi tanınır və müvafiq qaydada açıqlanır.

Məcburi dövlət sosial sığorta haqları və digər müavinətlər

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, Qrup işçilərin əmək haqlarından məcburi dövlət sosial sığorta haqları tutur və onları dövlət pensiya fonduna köçürür. Belə xərclər müvafiq əmək haqlarının qazanıldığı dövrdə çıxılır. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər dövlət pensiya fondu tərəfindən yerinə yetirilir. Qrup, işə götürən tərəfindən cari məcmu əmək haqqı ödənişlərinin faizi kimi hesablanmış cari ödənişlərin həyata keçirilməsini tələb edən Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya sistemindən başqa hər hansı pensiya sisteminə malik deyildir. Bundan başqa, Qrupda hesablanması tələb olunan təqaüd sonrası müavinətlər və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Gəlir və xərclərin tanınması

Faiz gəliri və xərci hesablama metodu ilə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə tanınır. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin (və ya maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya dəyərinin hesablanması və müvafiq dövr üzrə faiz gəlirinin və faiz xərclərinin bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi hesablanmış gələcək nağd pul ödənişlərini və ya daxil olan vəsaitləri maliyyə alətinin gözlənilən faydalı istismar müddəti üzrə və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddətdə maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin xalis balans dəyərinə dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

Ehtimal olunan zərər nəticəsində maliyyə aktivi və ya oxşar maliyyə alətləri qrupu (qismən silindikdə) silindikdə, faiz gəliri ehtimal olunan zərəri müəyyən etmək məqsədilə gələcək nağd pul vəsaitlərini diskontlaşdırmaq üçün istifadə olunan faiz dərəcəsi əsasında tanınır.

Ədalətli dəyərlə göstərilən aktivlər üzrə qazanılan faizlər faiz gəliri hissəsində təsnifləşdirilir.

Kreditin ayrılması haqları aidiyyatı birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi qeydə alınır. Kredit öhdəliyinin xüsusi borc müqaviləsi ilə nəticələnməsi mümkün olduğu hallarda, kredit öhdəliyi üzrə haqlar aidiyyatı birbaşa xərclərlə birlikdə təxirə salınır və yekun kreditin effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır. Kredit öhdəliyinin xüsusi borc müqaviləsi ilə nəticələnməsi mümkün olmadığı hallarda, kredit öhdəliyi üzrə haqlar kredit öhdəliyinin qalan müddəti üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınır. Kredit müqaviləsinin müddəti kredit alınmamış qurtardıqda, kredit öhdəliyi üzrə haqlar mənfəət və zərər hesabatında müddətin bitməsi üzrə tanınır. Kredit xidməti haqları xidmətlər yerinə yetirildikdə gəlir kimi tanınır. Kredit üzrə xidmət haqları xidmətlər göstərildikcə tanınır. Bütün digər komissiyalar xidmətlər göstərilən zaman tanınır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Xarici valyuta ilə ifadə olunan müəyyən edilmiş pul aktiv və öhdəlikləri balans tarixindəki alqı-satqı məzənnəsinə uyğun şəkildə Yeni Azərbaycan Manatına konvertasiya edilir. Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatın yerinə yetirildiyi günə qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə hesablanır. Bu əməliyyatlardan yaranan gəlir və zərər xarici valyuta mübadiləsi üzrə xalis gəlir kimi qeyd edilir.

Xarici valyuta məzənnələri

Qrup ilin sonuna konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının tərtib olunması üçün aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

31 dekabr 2007-ci il			**31 dekabr 2006-cı il**		
1 ABŞ Dolları	=	0.8453 manat	1 ABŞ Dolları	=	0.8714 manat
1 AVRO	=	1.2450 manat	1 AVRO	=	1.1471 manat
1 Rus rublu	=	0.0346 manat	1 Rus rublu	=	0.0331 manat

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi

Qrup qeydə alınmış məbləğləri təmin etmək üçün hüquqi cəhətdən təsiredici qüvvəyə malik olduqda və ya Qrup eyni zamanda aktivlərini maddi vəsaitə çevirmək və ya öhdəliklərini yerinə yetirmək, yaxud da hər ikisi üzrə xalis əsasda hesablaşma aparmaq niyyətində olduqda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri tutuşdurulur və balans da xalis məbləğlə qeyd olunur. Silinməsinə icazə verilməyən maliyyə aktivinin köçürülməsini uçota alarkən Qrup köçürülmüş aktivi və ya əlaqəli öhdəliyi əvəzləşdirmir.

Yeni standartların qəbul edilməsi

Cari ildə, Qrup Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən buraxılmış, Qrupun əməliyyatlarına uyğun olan və 1 yanvar 2007-ci il tarixdən başlayan illik hesabat dövrlərinə aid olan bütün yeni və düzəliş edilmiş standartları və şərhləri qəbul etmişdir. Yeni və düzəliş edilmiş Standartların və Şərhlərin qəbul edilməsi Maliyyə Alətləri: Açıqlamalar haqqında MHBS 7-nin tətbiq edilməsinin təsiri istisna olmaqla, Qrupun mühasibat uçotu siyasətlərində mühüm dəyişikliklərə səbəb olmadığından bu il və keçən il hesabat olunan məbləğlərə təsir etməmişdir.

MHBS 7 1 yanvar 2007-ci il tarixdən başlayaraq qüvvədə olacaq. MHBS 7 maliyyə alətlərinin açıqlanması üçün yeni tələblər və tövsiyələr qoyur. MHBS 7-nin qəbul edilməsi bu maliyyə hesabatlarında Qrupun maliyyə alətlərinin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında təsnifləşdirilməsinə və qiymətləndirilməsinə təsir etmir. Əlavə məlumat MHBS 7-də tələb olunduğu kimi maliyyə hesabatlarında cari və müqayisəli hesabat dövrləri üçün açıqlanmışdır.

Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları tarixinə Qrupa aid olan aşağıdakı Standartlar və Şərhlər buraxılmış lakin qüvvəyə minməmişdir:
1 yanvar 2009-cu il tarixinə, Əməliyyat seqmentləri haqqında yeni MHBS 8 "Əməliyyat Seqmentləri" haqqında MUBS 14-u əvəz edəcək. Hazırda rəhbərlik yeni və düzəliş edilmiş standartların gələcək dövrlərə təsirini qiymətləndirir. Qrup hesab edir ki, digər yeni Standartlar və Şərhlər Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına maliyyə cəhətdən heç bir mühüm təsir etməyəcəkdir.

4. XALİS FAİZ GƏLİRİ

	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il üzrə	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il üzrə
Faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya dəyəri ilə qeydə alınmış aktivlər üzrə faiz gəliri:		
- ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat yaradılmış aktivlər üzrə faiz gəliri	3,244	1,522
- ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat yaradılmamış aktivlər üzrə faiz gəliri	3,207	2,628
Cəmi faiz gəliri	6,451	4,150
Amortizasiya dəyəri ilə qeyd olunmuş aktivlər üzrə faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz	6,312	4,146
Banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə faiz	139	4
Amortizasiya dəyəri ilə qeyd olunmuş maliyyə aktivləri üzrə cəmi faiz gəliri	6,451	4,150
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Amortizasiya dəyəri ilə qeyd olunmuş öhdəliklər üzrə faiz	(2,439)	(1,867)
Cəmi faiz xərci	(2,439)	(1,867)
Amortizasiya dəyəri ilə qeyd olunmuş maliyyə öhdəlikləri üzrə faiz xərci aşağıdakılardan ibarətdir:		
Müştəri hesabları üzrə faiz	(1,288)	(897)
Banklar və digər kredit təşkilatları üzrə faiz	(1,151)	(970)
Amortizasiya dəyəri ilə qeyd olunmuş maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi faiz xərci	(2,439)	(1,867)
Faiz hesablanan aktivlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın yaradılmasından əvvəl xalis faiz gəliri	**4,012**	**2,283**

5. EHTİMAL OLUNAN ZƏRƏRLƏR ÜÇÜN EHTİYAT, DİGƏR EHTİYATLAR

Faiz hesablanan aktivlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatda hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Banklardan alınacaq vəsaitlər	Müştərilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
31 dekabr 2005-ci il	2	2,591	2,593
Ehtiyat, xalis	-	288	288
Aktivlərin silinməsi	(2)	(1,357)	(1,359)
31 dekabr 2006-cı il	**-**	**1,522**	**1,522**
Ehtiyat, xalis	-	(13)	(13)
Əvvəllər silinmiş kreditlər üzrə ehtiyatın bərpası	-	101	101
31 dekabr 2007-ci il	**-**	**1,610**	**1,610**

Digər əməliyyatlar üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlarda hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Zəmanətlər və digər öhdəliklər	Satıla bilən investisiyalar	Cəmi
31 dekabr 2005-ci il	25	12	37
Ehtiyatın bərpası, xalis	(16)	-	(16)
31 dekabr 2006-cı il	**9**	**12**	**21**
Ehtiyat, xalis	9	-	9
Aktivlərin silinməsi	-	(12)	(12)
31 dekabr 2007-ci il	**18**	**-**	**18**

6. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALİS GƏLİR

Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il
Dilinq əməliyyatları üzrə xalis gəlir	188	92
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirməsi üzrə xalis gəlir/(xərc)	10	(39)
Cəmi xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir	**198**	**53**

7. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRİ VƏ XƏRCİ

Haqq və komissiya gəliri və xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il
Haqq və komissiya gəliri:		
Nağd vəsaitlə əməliyyatlar	572	409
Hesablaşmalar	244	163
Xarici valyuta əməliyyatları	163	64
Plastik kartlarla əməliyyatlar	67	32
Sənədləşmə əməliyyatları	63	40
Konsaltinq	-	1
Cəmi haqq və komissiya gəliri	**1,109**	**709**
Haqq və komissiya xərci:		
Plastik kart xidmətləri	(58)	(33)
Müxbir bank xidmətləri	(53)	(38)
Nağd vəsaitlə əməliyyatlar	(30)	(9)
Sənədləşmə əməliyyatları	(5)	(1)
Xarici valyuta əməliyyatları	(2)	(2)
Cəmi haqq və komissiya xərci	**(148)**	**(83)**

8. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Əməliyyat xərclərinə daxildir:

	31 dekabr 2007-ci il tarixdə bitən il	31 dekabr 2006-cı il tarixdə bitən il
Heyətlə bağlı xərclər	857	567
Köhnəlmə və amortizasiya	212	129
Reklam xərcləri	201	182
Ümumi sosial vergi	185	123
Peşəkar xidmət haqları	129	71
Rabitə	119	83
Ofis binaları üzrə icarə	110	66
Zəmanət xərcləri	63	39
Əsas vəsaitlərin təmiri və saxlanması	27	32
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	23	16
Dəftərxana ləvazimatları	19	18
Kommunal xərclər	17	13
Sair	123	20
Cəmi əməliyyat xərcləri	**2,085**	**1,359**

9. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Qrup və onun filialları vergi hesabatlarını fəaliyyət göstərdiyi ölkənin yerli vergi qanunvericiliyi əsasında hazırlayır ki, bu da Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarından fərqlənə bilər. Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olduğundan Qrupa müəyyən daimi vergi fərqləri təsir edir.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatı məqsədi üçün aktiv və öhdəliklərin balans dəyərləri ilə vergi məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər olan müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən, gəlirlərin və xərclərin müxtəlif tanınma üsullarına və bəzi aktivlərin qeyd edilmiş dəyərlərinə əsaslanır.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Tutulmalı müvəqqəti fərqlər:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	55	313
Qeyri-maddi aktivlər	4	-
Digər öhdəliklər	-	80
Cəmi vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər	59	393
Vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər:		
Əsas vəsaitlər	(335)	(1,323)
Satıla bilən investisiyalar	(16)	(12)
Cəmi vergiyə cəlb olunan fərqlər	(351)	(1,335)
Vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər, xalis	(292)	(942)
22% yerli mənfəət vergisi dərəcəsi ilə təxirə salınmış öhdəliklər	**(64)**	**(207)**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə bitən illər üzrə vergi xərcləri və maliyyə mənfəəti arasındakı əlaqələr aşağıda izah olunur:

	31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il üzrə	**31 dekabr 2006-cı il tarixinə bitən il üzrə**
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	**3,196**	**1,407**
Yerli vergi dərəcəsi ilə vergi	22%	22%
Yerli vergi dərəcəsi ilə nəzəri vergi	703	310
Daimi fərqlərin vergi təsiri	(237)	(5)
Mənfəət vergisi dərəcəsində dəyişikliklərin təsiri	-	-
Mənfəət vergisi xərci	**466**	**305**
Cari mənfəət vergisi xərci	609	349
Təxirə salınmış mənfəət vergisi mənfəəti	(143)	(44)
Mənfəət vergisi xərci	**466**	**305**
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri		
İlin əvvəlində	(207)	(4)
Mənfəət və zərər hesabatında təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliklərində azalma	143	44
Kapitalda dəyişikliklər hesabatında təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliklərində artım	-	(247)
İlin sonunda	**(64)**	**(207)**

10. HƏR SƏHM ÜZRƏ GƏLİR

	31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il	**31 dekabr 2006-ci il tarixinə bitən il**
Mənfəət:		
İl üzrə xalis mənfəət	2,730	1,102
Hər səhm üzrə əsas gəlir gətirən adi səhmlərin hesablanmış orta sayı	10,145	5,877
Hər səhm üzrə gəlir – əsas və kapitala əlavə edilə bilən (AZN)	**269.10**	**187.51**

11. NAĞD PUL VƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ BANKINDA QALIQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Nağd pul	1,547	1,394
Azərbaycan Respublikası Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	2,684	2,710
Cəmi nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	**4,231**	**4,104**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı ("ARMB") qalıqlar müvafiq olaraq 1,718 min manat və 1,376 min manat vəsaitdən ibarət olmuşdur ki, bu da ARMB tərəfindən tələb olunan məcburi ehtiyat depozitini əks etdirir. Bank müxbir hesabındakı bütün vəsaitlərdən istifadə etmək hüququna malikdir, lakin bu zaman 15 günlük dövr üçün orta aylıq qalıq tələb olunan məcburi ehtiyatdan yüksək olmalıdır.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat üçün nağd vəsaitlər və onların ekvivalentləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Nağd pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı qalıqlar	4,231	4,104
İƏİT ölkələrindəki banklara avanslar	1,034	506
	5,265	4,610
Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı məcburi ehtiyat depoziti çıxılmaqla	(1,718)	(1,376)
İƏİT ölkələrindəki məhdud depozitlər çıxılmaqla	(62)	-
Cəmi nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**3,485**	**3,234**

12. BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

Banklardan alınacaq vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Banklardakı tələbli depozitlər	1,250	777
Kreditlər və banklardakı müddətli depozitlər	150	154
Bloklaşdırılmış depozit	62	-
Cəmi banklardan alınacaq vəsaitlər	**1,462**	**931**

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın zəmanət məktubları əsasında 62 min manat məbləğində bloklaşdırılmış depoziti olmuşdur.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə maksimum kredit riski müvafiq olaraq 1,462 min manat və 931 min manat olmuşdur.

13. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Ayrılmış kreditlər	49,160	33,830
Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat	(1,610)	(1,522)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**47,550**	**32,308**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlarda hərəkətlər 5 saylı qeyddə açıqlanır.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə müvafiq olaraq 352 min manat və 228 min manat məbləğində hesablanmış faiz gəliri daxil idi.

Aşağıdakı cədvəldə girovun ədalətli dəyəri ilə deyil, girovla təmin edilən kreditlərin məbləğləri icmallaşdırılmışdır:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Daşınmaz əmlakla təmin olunmuş kreditlər	33,613	9,526
Avadanlıqla təmin olunmuş kreditlər	4,313	1,806
Zəmanətlə təmin olunmuş kreditlər	2,527	77
Depozitlərlə təmin olunmuş kreditlər	1,295	341
Nəqliyyat vasitələri ilə təmin olunmuş kreditlər	1,110	4,183
Qiymətli metallarla təmin olunmuş kreditlər	676	309
Qiymətli kağızlarla təmin olunmuş kreditlər	329	1,974
Digər təminatlı kreditlər	45	28
Başa çatdırılmış tikililərlə təmin olunmuş kreditlər	-	8,815
Təminatsız kreditlər	3,642	5,249
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**47,550**	**32,308**

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
İqtisadi sahələr üzrə təhlil:		
Fiziki şəxslər	20,146	12,206
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	6,872	2,881
Ticarət	6,588	2,032
Tikinti	6,376	6,666
İstehsal	5,737	6,918
Xidmətlər	1,582	1,231
Sair	249	374
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	**47,550**	**32,308**

Fiziki şəxslərə verilən kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
İstehlak kreditləri	16,055	2,265
İpoteka kreditləri	2,404	5,374
Nəqliyyat vasitələri üçün kreditlər	1,110	4,181
Digər kreditlər	577	386
Cəmi fiziki şəxslərə verilən kreditlər	**20,146**	**12,206**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə Qrup müvafiq olaraq 3 və 8 müştəriyə 5,512 min manat və 11,749 min manat məbləğində kredit vermişdir ki, bu da ayrı-ayrılıqda Qrupun səhmdar kapitalının 10%-dən çox olmuşdur.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə maksimum kredit riski müvafiq olaraq 47,550 min manat və 32,308 min manat təşkil etmişdir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə Qrup tərəfindən müştərilərə verilən müddəti uzadılmış kredit öhdəlikləri və overdraftlar müvafiq olaraq 5,372 min manat və 272 min manat təşkil etmişdir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə müvafiq olaraq 9,442 min manat və 5,187 min manat məbləğində kreditlər daxil olmuşdur ki, onların da müddəti daha sonra yenidən razılaşdırılmışdır. Əks təqdirdə, bu kreditlər ya vaxtı keçmiş, ya da dəyərsizləşmiş olardı.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə müvafiq olaraq 15,070 manat və 1,499 manat məbləğində kreditlər daxil olmuşdur ki, onların da hər birinin ayrı-ayrılıqda dəyərsizləşdiyi müəyyən edilmişdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixlərinə bu kreditlər müvafiq olaraq 9,151 min manat, 3,369 min manat və 698 min manat məbləğində daşınmaz əmlak, avadanlıq və korporativ zəmanətlərlə təmin edilmişdir. 31 dekabr 2006-cı il tarixinə bu kreditlər 266 min manat məbləğində bloklaşdırılmış müştəri hesabları və 801 min manat məbləğində qalan kreditlər üçün ticarət olunmayan qiymətli kağızlarla qismən təmin edilmişdir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə bütün kreditlər Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən şirkətlərə və fiziki şəxslərə verilmişdir ki, bu da bir region üzrə mühüm coğrafi cəmləşməni əks etdirir.

14. SATILA BİLƏN İNVESTİSİYALAR

Satıla bilən investisiyalar aşağıdakılardan ibarətdir:

	Pay %	31 dekabr 2007-ci il	Pay %	31 dekabr 2006-cı il
Səhm qiymətli kağızları				
Azərtürk Bank Açıq səhmdar cəmiyyəti	4.00%	400	4.00%	279
Başak inam sığorta cəmiyyəti	15.75%	158	15.75%	126
Millikart Prosessinq mərkəzi	3.00%	120	3.00%	120
Cəmi satıla bilən investisiyalar		**678**		**525**

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Qrupun Azimpex şirkətinə 12 min manat məbləğində investisiyası olmuşdur ki, bu da şirkətin fəaliyyətlərinə xitam verildiyindən tam dəyərsizləşmişdir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixdə bitən illər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlarda hərəkətlər 5 saylı qeyddə açıqlanır.

15. ƏSAS VƏSAİTLƏR

	Binalar	Mebel və avadanlıq	Kompüterlər	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	İcarədəki əmlakın təmiri	Başa çatdırılmamış əsas vəsaitlər	Cəmi
İlkin dəyər								
31 dekabr 2005-ci il	1,292	141	118	75	5	14	-	1,645
Əlavələr	79	195	37	44	3	68	-	426
Yenidənqiymətləndirmə	1,004	-	-	-	-	-	-	1,004
Silinmələr	-	(13)	(11)	-	-	-	-	(24)
Köçürmələr	(246)	-	-	-	-	(4)	-	(250)
31 dekabr 2006-cı il	2,129	323	144	119	8	78	-	2,801
Əlavələr	2,012	100	84	-	3	7	1,460	3,666
Silinmələr	-	(1)	(8)	(5)	-	-	-	(14)
31 dekabr 2007-ci il	4,141	422	220	114	11	85	1,460	6,453
Yığılmış köhnəlmə								
31 dekabr 2005-ci il	(83)	(81)	(66)	(37)	(3)	(2)	-	(272)
İl üzrə köhnəlmə xərcləri	(39)	(39)	(23)	(15)	(1)	(2)	-	(119)
Yenidənqiymətləndirmə	123	-	-	-	-	-	-	123
Silinmələr	-	13	11	-	-	-	-	24
Köçürmələr	(1)	-	-	-	-	1	-	-
31 dekabr 2006-cı il	-	(107)	(78)	(52)	(4)	(3)	-	(244)
İl üzrə köhnəlmə xərcləri	(66)	(70)	(36)	(20)	(1)	(6)	-	(199)
Silinmələr	-	1	8	5	-		-	14
31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il	(66)	(176)	(106)	(67)	(5)	(9)	-	(429)
Xalis qalıq dəyəri								
31 dekabr 2007-ci il	**4,075**	**246**	**114**	**47**	**6**	**76**	**1,460**	**6,024**
31 dekabr 2006-cı il	**2,129**	**216**	**66**	**67**	**4**	**75**	**-**	**2,557**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə əsas vəsaitlərə və qeyri-maddi aktivlərə müvafiq olaraq 100 min manat və 77 min manat məbləğində tam köhnəlmiş və amortizasiya olunmuş aktivlər daxil idi.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə bitən il üzrə 250 min manat məbləğində köçürmə bir binanın əsas vəsaitlərdən investisiya əmlakına yenidən təsnifləşdirilməsini əks etdirir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Qrupun mülkiyyətində olan binalar müstəqil qiymətləndirmə hesabatına əsasən bazar dəyəri ilə yenidən qiymətləndirilmişdir. Binaların bazar dəyərinin müəyyənləşdirilməsi müqayisəli satışlar metodundan istifadə etməklə aparılmışdır.

Nəticədə, 31 dekabr 2006-cı il tarixinə binaların xalis qalıq dəyəri 2,129 min manat təşkil etmişdir. Əgər binalar ilkin dəyər çıxılsın yığılmış köhnəlmə ilə uçotda qalsaydı, 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə onların xalis qalıq dəyəri müvafiq olaraq 968 min manat və 1,002 min manat təşkil edərdi.

16. İNVESTİSİYA ƏMLAKI

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə investisiya əmlakı 31 dekabr 2007 və 2006-cı illər ərzində müvafiq olaraq 36 min manat və 28 min manat məbləğində icarə gəliri gətirən və digər gəlirlərə daxil edilən binaları əks etdirir.

17. DİGƏR AKTİVLƏR

Digər gəlirlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	**31 dekabr 2006-cı il**
Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər üzrə qabaqcadan ödənişlər	136	1,047
Qeyri-maddi aktivlər	80	92
Pul köçürmələri və plastik kartlar üzrə hesablaşmalar	31	24
Bankomatlar üzrə hesablaşmalar	11	11
Sair	42	8
Cəmi digər aktivlər	**300**	**1,182**

Qeyri-maddi aktivlərə proqram təminatı və lisenziyalar daxildir.

	Qeyri-maddi aktivlər	
	2007	**2006**
İlkin dəyər ilə		
1 yanvar	129	80
Əlavələr	1	49
31 dekabr	130	129
Yığılmış köhnəlmə		
1 yanvar	(37)	(27)
İl üzrə amortizasiya xərcləri	(13)	(10)
31 dekabr	(50)	(37)
Xalis qalıq dəyəri		
31 dekabr	**80**	**92**

18. BANKLARA VƏ DİGƏR KREDİT TƏŞKİLATLARINA ÖDƏNİLMƏLİ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2007-ci il	**31 dekabr 2006-cı il**
Digər banklarda və kredit təşkilatlarında yerləşdirilmiş müddətli depozitlər	17,544	10,376
ARMB-dan alınan kreditlər	6,000	5,000
Digər banklarda yerləşdirilmiş tələbli depozitlər	1,956	2,116
Cəmi banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	**25,500**	**17,492**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlərə müvafiq olaraq sıfır və 1 min manat məbləğində hesablanmış faiz xərcləri daxil idi.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlərə ARMB-dan illik müvafiq olaraq 13% və 9,5% ilə alınmış 6,000 min manat və 2,000 manat məbləğində kredit daxildir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlərə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan müvafiq olaraq 5,891 min manat və 3,949 min manat məbləğində alınmış kreditlər daxildir. Bu kreditlərin illik 1-2% ilə 1 ildən 5 ilədək ödəmə müddəti vardır.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlərə Azərbaycan İpoteka Fondundan müvafiq olaraq 1,893 min manat və 71 min manat məbləğində alınmış kreditlər daxildir. Bu kreditlər illik 2 % hesablanmaqla 1 ildən 25 ilədək ödəniş müddətinə malikdirlər.

Bu kreditlər 31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə mühüm cəmləşməni əks etdirir.

19. MÜŞTƏRİ HESABLARI

Müştəri hesabları aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Müddətli depozitlər	10,141	6,209
Tələbli depozitlər	8,106	7,153
Cəmi müştəri hesablar	**18,247**	**13,362**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixinə müştəri hesablarına daxil edilən hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 107 min manat və 161 min manat təşkil etmişdir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə 7,361 min manat (40%) və 5,575 min manat (41%) məbləğində müştəri hesabları 7 və 9 müştəriyə ödənilməli idi ki, bu da mühüm cəmləşməni əks etdirir.

İqtisadi sahələr üzrə müştəri hesablarının təhlili:

	31 dekabr 2007-ci il	31 dekabr 2006-cı il
Fiziki şəxslər	13,413	10,137
Tikinti	1,904	1,446
Sığorta	1,513	398
Ticarət və xidmətlər	900	1,167
Kənd təsərrüfatı	308	58
İstehsal	87	55
Nəqliyyat	84	91
Dövlət müəssisələri	38	9
Sair	-	1
Cəmi müştəri hesabları	**18,247**	**13,362**

20. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2007-ci il	**31 dekabr 2006-cı il**
Hesablanmış xərclər	90	21
İşçilərə ödənilməli vəsaitlər	50	80
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	28	15
Balans arxası öhdəliklər üzrə zərərlər üçün ehtiyat	18	9
Səhmdarlara ödənilməli vəsaitlər	15	19
Plastik kartlar üzrə hesablaşmalar və pul köçürmələri	13	4
Digər kreditorlar	34	5
Cəmi digər öhdəliklər	**248**	**153**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixinə bitən illər üzrə zəmanətlər və digər öhdəliklər üçün ehtiyatlarda hərəkətlər 5 saylı qeyddə açıqlanır.

21. SƏHMDAR KAPİTALI

31 dekabr 2007 və 2006-ci il tarixlərinə Qrupun təsdiq olunmuş, buraxılmış və tam ödənilmiş səhmdar kapitalı hər birinin nominal dəyəri 1,000 manat olmaqla müvafiq olaraq 12,500 və 8,543 adi səhmdən ibarət olmuşdur.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə səhmlərin sayının açıqlaması göstərilir:

	Adi səhmlər
31 dekabr 2005-ci il	5,000
Səhmlərin emissiyası	3,543
31 dekabr 2006-cı il	8,543
Səhmlərin emissiyası	3,957
31 dekabr 2007-ci il	12,500

2007 və 2006-cı illər ərzində səhmdarlar səhmdar kapitalına 3,957 min manat və 3,543 min manat əlavələri təsdiq etmişdir.

31 dekabr 2007-ci il tarixindən sonra elan olunmuş dividendlərin məbləği 2,024 min manat təşkil etmişdir.

22. MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ VƏ GÖZLƏNİLMƏYƏN HADİSƏLƏR

Normal fəaliyyəti zamanı Qrup müştərilərinin tələblərinə cavab vermək üçün balansarxası riskə malik maliyyə alətləri müqavilələrində tərəf kimi iştirak edir. Müxtəlif dərəcəli kredit risklərini özündə birləşdirən bu alətlər üzrə qalıqlar konsolidə edilmiş balansda öz əksini tapmır.

Kreditin uzadılması üçün şərti öhdəliklər üzrə Qrupun maksimum kredit itkisinə məruz qalması, digər tərəfin öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi məs, bütün qarşılıqlı iddialar, girov və ya qiymətli kağızların dəyərsizləşməsi sübutu aşkar olunduqda, bu alətlərin müqavilə məbləğləri ilə ifadə olunur.

Qrup balansarxası öhdəliklərin idarə edilməsinə balans üzrə əməliyyatlar üçün istifadə etdiyi kredit nəzarətini və idarəetmə siyasətini tətbiq edir.

Şərti öhdəliklər üzrə zərərlər üçün ehtiyat 31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə müvafiq olaraq 18 min manat və 9 min manat olmuşdur.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə nominal və ya müqavilə məbləğləri və risk məbləğləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2007-ci il	**31 dekabr 2006-cı il**
Şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri		
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	925	464
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	5,372	272
Akkreditivlər və şərti öhdəliklərlə bağlı digər əməliyyatlar	186	-
Cəmi şərti öhdəliklər və kredit öhdəlikləri	**6,483**	**736**

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə kreditlərə və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklərə müvafiq olaraq 5,372 min manat və 272 min manat məbləğində daxil edilən vəsaitlər Qrupun aşağıdakı şərtlər əsasında və istifadə olunmamış kredit xətlərinin hədləri çərçivəsində kreditləri uzatmaq öhdəliyini əks etdirir: borcalan ilkin istifadə olunmamış hədlər çərçivəsində öz kreditin uzadılmasını istədikdə hər dəfə banka müraciət etməlidir; və Qrup maliyyələşmənin davam etdirilməsini borcalanın maliyyə vəziyyəti, kredit ödəmə qabiliyyəti və digər kredit riski xüsusiyyətləri əsasında təsdiq edə bilər.

Kapital qoyuluşu öhdəlikləri – 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə Qrupun kapital xərcləri üzrə öhdəlikləri müvafiq olaraq sıfır və 567 min manat olmuşdur.

Əməliyyat lizinqi öhdəlikləri - 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın ləğv olunmayan əməliyyat lizinqi üzrə heç bir öhdəliyi olmamışdır.

Məhkəmə işləri - Vaxtaşırı və biznesin normal gedişi zamanı, müştərilər və partnyorlar tərəfindən Banka qarşı iddialar qaldırıla bilər. Rəhbərlik bu fikirdədir ki, yığılmamış heç bir mühüm zərər yaranmayacaq və bu səbəbdən də maliyyə hesabatlarında bunun üçün heç bir əlavə ehtiyat yaradılmamışdır.

Bank kredit müqavilələri üzrə xidmətlərlə Qrup tərəfindən tutulan bəzi komissiyalar barədə fərdi müştərilərindən iddialar almışdır. ARMB banklardan fiziki şəxslərə verilən kreditlərin effektiv faiz dərəcəsi ilə açıqlanmasının tələb edən təlimat hazırlamışdır. Rəhbərlik bu fikirdədir ki, belə iddialar banka mənfi təsir etməyəcəkdir və Qrup ARMB-nın təlimatlarına uyğun olaraq kredit müqavilələrində əlavə məlumatın açıqlanmasına dair prosedurları yerinə yetirməkdədir.

Vergilər – Azərbaycan Respublikasının sahibkarlıq və xüsusən də, vergi qanunvericiliyində maddələrin müxtəlif təfsir dərəcələri yarana bilər. Bundan əlavə, vergi qanunvericiliyi rəhbərlik və vergi orqanları tərəfindən fərqli şəkildə şərh olunduğundan, vergi orqanları tərəfindən əməliyyatlarla bağlı iddialar qaldırıla və nəticədə Bank əlavə vergi, penyalar və faiz ödəmək məcburiyyətində qala bilər. Vergi orqanları vergi ödəyicisinin fəaliyyətini yalnız son 3 təqvim ili üzrə yoxlamaq hüququna malikdir. Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, Bank artıq bütün vergi ödəmələrini yerinə yetirib və bu səbəbdən də konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında hər hansı potensial öhdəliklər üzrə heç bir ehtiyat nəzərdə tutulmamışdır.

Pensiya və təqaüd planları - İşçilər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və qaydalarına müvafiq olaraq dövlətdən təqaüd müavinətləri alır. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın hazırkı və yaxud keçmiş işçiləri üçün heç bir əlavə təqaüdlər, təqaüd sonrası tibbi xidmət, sığorta və ya kompensasiyalar üzrə öhdəliyi olmamışdır.

Bank əsas biznes fəaliyyətini Azərbaycanda aparır. Biznes mühitinə təsir edən qaydalar və qanunlar sürətli dəyişikliklərə məruz qalır və siyasətdə və biznes mühitində baş verən mənfi dəyişikliklər Bankın aktivlərini və əməliyyatlarını riskə məruz qoya bilər.

23. BALANS HESABATI TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

Hesabat ili başa çatdıqdan sonra Səhmdarların 25 yanvar 2008-ci il və 12 iyun 2008-ci il tarixli iclaslarında təsdiq olunmuş, buraxılmış və tam ödənilmiş səhmdar kapitalının müvafiq olaraq 1,500 min manat və 1,000 min manat məbləğində artırılması təsdiq olunmuşdur.

Səhmdarların 12 mart 2008-ci il tarixli iclasında 2,024 min manat məbləğində dividendlərin paylanması təsdiq edilmişdir.

24. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

24 saylı MUBS-a əsasən əlaqəli tərəflər və ya Bankın əlaqəli tərəfləri ilə əməliyyatlar dedikdə aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

(a) Birbaşa və ya dolayı üsulla bir və ya daha çox vasitəçilərin köməyi ilə nəzarət edən tərəflər və ya Qrupun nəzarətində saxlanılan, ya da ümumi nəzarətdə olan müəssisələr (Bura ana müəssisələr, filiallar və tabeçilikdə olan müəssisələr aiddir); Bankda paya malik olduğundan Qrup üzrə əhəmiyyətli təsirə malik olan tərəflər; və Qrup üzrə birgə nəzarətə malik olan tərəflər;

(b) Əlaqəli müəssisələr – Qrupun mühüm təsiri altında olan və sərmayəçinin nə filialı, nə də birgə müəssisəsi olmayan müəssisələr;

(c) Qrupun və ya onun ana müəssisəsinin əsas idarəedici heyətinin üzvləri;

(d) a) və (c) bəndlərində istinad edilən hər hansı fiziki şəxslərin yaxın ailə üzvləri;

(e) (c) və ya (d) bəndlərində birbaşa və ya dolayı yolla istinad edilən hər hansı fiziki şəxs tərəfindən nəzarət edilən, birgə nəzarət edilən və ya mühüm təsiri olan və ya səsvermədə böyük payı olan müəssisə - tərəflər.

Hər bir əlaqəli tərəflə münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. 31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə Bankın əlaqəli tərəflərlə aşağıdakı əməliyyatları olmuşdur:

	31 dekabr 2007-ci il		**31 dekabr 2006-cı il**	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**	**Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar**	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**
Banklardan alınacaq vəsaitlər	126	1,462	-	931
- *Digər əlaqəli tərəflər*	126		-	
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10,149	49,160	8,020	33,830
- *səhmdarlar*	110		166	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	9,686		7,571	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	320		155	
- *digər əlaqəli tərəflər*	33		128	
Müştərilərə verilmiş kreditlər üçün ehtiyat	(455)	(1,610)	(871)	(1,522)
- *səhmdarlar*	(2)		(21)	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	(446)		(762)	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	(6)		(31)	
- *digər əlaqəli tərəflər*	(1)		(57)	
Satıla bilən investisiyalar	558	678	405	525
- *səhmdarlar*	158		126	
- *digər əlaqəli tərəflər*	400		279	
Digər aktivlər	-	300	1,047	1,182
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	-		1,047	
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	500	25,500	349	17,492
- *digər əlaqəli tərəflər*	500		349	

	31 dekabr 2007-ci il		31 dekabr 2006-cı il	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**	**Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar**	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**
Müştəri hesabları	5,400	18,247	2,060	13,362
- *səhmdarlar*	1,344		740	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	1,559		382	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	2,475		810	
- *digər əlaqəli tərəflər*	22		128	
Zəmanətlər üzrə ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyat	-	18	1	9
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	-		1	
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	-	925	57	464
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	-		57	
İstifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	2,864	5,372	179	272
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	2,864		179	

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə bitən illər ərzində Qrupun əlaqəli tərəflərlə apardığı əməliyyatlar nəticəsində mənfəət və zərər haqqında konsolidə edilmiş hesabata daxil edilən məbləğlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il		**31 dekabr 2006-cı il tarixinə bitən il**	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**	**Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar**	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**
Faiz gəliri	1,139	6,451	832	4,150
- *səhmdarlar*	22		16	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	1,086		807	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	29		8	
- *digər əlaqəli tərəflər*	2		1	
Faiz xərci	(270)	(2,439)	(160)	(1,867)
- *səhmdarlar*	(150)		(61)	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	(104)		(37)	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	(13)		(24)	
- *digər əlaqəli tərəflər*	(3)		(38)	
Ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatın bərpası/(ehtiyat)	416	13	(364)	(288)
- *səhmdarlar*	19		(10)	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	316		(287)	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	25		(18)	
- *digər əlaqəli tərəflər*	56		(49)	
Haqq və komissiya gəliri	1	1,109	51	709
- *səhmdarlar*	-		10	
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	1		40	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	-		1	
Haqq və komissiya xərci	-	(148)	(5)	(83)
- *digər əlaqəli tərəflər*	-		(5)	
Əməliyyat xərcləri	(220)	(2,085)	(137)	(1,359)
- *Qrupun səhmdarlarının və həmin müəssisələrin digər səhmdarlarının mühüm payı olduğu müəssisələr*	-		(8)	
- *Qrupun əsas idarəedici heyəti*	(220)		(129)	

	31 dekabr 2007-ci il tarixinə bitən il		**31 dekabr 2006-cı il tarixinə bitən il**	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**	**Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar**	**Maliyyə hesabatları üzrə ümumi kateqoriya**
Əsas idarəedici heyətin kompensasiyası :				
Qısamüddətli işçi müavinətləri (əmək haqqı və mükafatlar, əmək haqqından tutulan vergilər və sosial sığorta xərcləri, digər işçi müavinətləri)	220	857	129	567
Cəmi əsas idarəedici heyətin kompensasiyası	**220**	**857**	**129**	**567**

25. SEQMENT HESABATI

Qrupun fəaliyyəti əhəmiyyətli dərəcədə inteqrasiya etmişdir və əsasən bank sektoru ilə bağlıdır. Müvafiq olaraq, "Seqment hesabatı" haqqında 14 saylı MUBS-un məqsədləri üçün Qrup vahid seqment kimi hesabat edilir. Qrupun aktivləri Azərbaycan Respublikasında yerləşir və onun gəlirlərinin əksər hissəsi və xalis mənfəəti Azərbaycan Respublikasındakı fəaliyyətindən yaranır. Qrupun əməliyyatlarına banklarla, hüquqi və fiziki şəxslərlə əməliyyatlar daxildir. Digər əməliyyat üzrə qalıqlar və onun nəticələri haqqında məlumat konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq qeydlərində öz əksini tapmışdır.

26. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin bazar dəyərlərinin açıqlanması 32 saylı "Maliyyə alətləri: Məlumatın Açıqlanması və Təqdim Edilməsi" və 39 saylı "Maliyyə alətləri: Tanınma və Qiymətləndirilmə" Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. Ədalətli dəyər likvidasiya satışı və ya məcburi satış əməliyyatı deyil, kommersiya əməliyyatı zamanı məlumatlandırılmış tərəflər arasında alətin mübadilə edildiyi məbləğlə müəyyənləşdirilir. Bundan belə nəticə çıxarmaq olar ki, burada təqdim edilmiş göstəricilər Qrup tərəfindən saxlanılan xüsusi bir maliyyə alətinin açıq bazarda satışından həqiqətən əldə ediləcək qiymətləri əks etdirməyə də bilər.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərinin Qrupun konsolidə edilmiş balansındakı müvafiq balans dəyəri ilə müqayisəsi aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

	31 dekabr 2007-ci il		**31 dekabr 2006-cı il**	
	Balans dəyəri	**Ədalətli dəyər**	**Balans dəyəri**	**Ədalətli dəyər**
Nağd pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı qalıqlar	4,231	4,231	4,104	4,104
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,462	1,462	931	931
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	25,500	25,500	17,492	17,492
Müştəri hesabları	18,247	18,247	13,362	13,362

Müştərilərə verilmiş kreditlərin ədalətli dəyərinin düzgün qiymətləndirilməsi mümkün deyildir, belə ki, bu alətlər üzrə bazar məlumatlarının əldə olunması və ya hər hansı digər qiymətləndirmə vasitəsinin tətbiqi mümkün deyildir.

Satıla bilən investisiyaların ədalətli dəyərinin düzgün qiymətləndirilməsi mümkün deyildir. Bunlar kapital investisiyalarını əks etdirir və Qrupun balansında maya dəyəri ilə göstərilir. Bu səhmlər açıq bazara çıxarılmadığından onların ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsi mümkün deyildir.

27. TƏNZİMLƏYİCİ MƏSƏLƏLƏR

Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş kəmiyyət ölçüləri tələb edir ki, Qrup aşağıdakı cədvəldə göstərdiyi qaydada ümumi (5%) və 1-ci dərəcəli kapitalın (10%) risk dərəcələri üzrə qiymətləndirilmiş aktivlərinə qarşı minimal nisbət və əmsallarını saxlamaq üçün, kapitalın adekvatlığını təmin etsin.

Kapitalın adekvatlıq əmsalı Bazel Komitəsinin təsdiq edilmiş prinsipləri əsasında ehtimal olunan zərərlər üçün ehtiyatlar çıxılmaqla aktivlərə və balansarxası öhdəliklərə aşağıdakı risk dərəcələrini tətbiq etməklə hesablanmışdır:

31 dekabr 2007-ci il tarixinə kapital adekvatlıq məqsədləri üçün Qrupun 28% və 26% ilə məcmu kapitalı və 1-ci dərəcəli kapital məbləği müvafiq olaraq 16,088 min manat və 15,210 min manat olmuşdur.

31 dekabr 2006-ci il tarixinə kapitalın adekvatlıq məqsədləri üçün Qrupun 27% və 25% ilə məcmu kapitalı və 1-ci birinci dərəcəli kapital məbləği müvafiq olaraq 10,455 min manat və 9,577 min manat olmuşdur.

28. KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Qrup öz kapitalını idarə etməklə, borc və kapital qalıqlarını optimallaşdıraraq səhmdarların gəlirinin artırılması zamanı fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini təmin edir.

Qrupun kapitalının strukturu Bankın kapital sahiblərinə aid olan və kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda açıqlanan buraxılmış kapitaldan və bölüşdürülməmiş mənfəətdən təşkil olunmuş borc və kapitaldan ibarətdir.

İdarəetmə heyəti kapitalın strukturunu daim nəzərdən keçirir. Bu yoxlamanın bir hissəsi kimi, İdarə heyəti kapitalın dəyərini və kapitalın hər bir növü ilə bağlı olan riskləri nəzərdən keçirir. İdarə Heyətinin tövsiyələri əsasında, Qrup özünün ümumi kapitalını dividendlər ödəməklə, yeni səhmlər buraxmaqla eləcə də yeni borclar verməklə və ya mövcud borcların geri alınması ilə tənzimləyir.

Qrupun ümumi kapital riskinin idarə edilməsi qaydasına 2006-cı ildən etibarən dəyişiklik edilməmişdir.

29. RİSKİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTLƏRİ

Riskin idarə edilməsi bank biznesinin əsasını təşkil etməklə Qrupun əməliyyatlarının mühüm əhəmiyyət daşıyır. Qrupun əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılardır:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski.

Bank təsdiq edir ki, riskin idarə edilməsi proseslərinin effektiv və səmərəli saxlanılması çox vacib əhəmiyyət kəsb edir. Bunu həyata keçirmək üçün Qrup riskin idarə edilməsi çərçivəsini yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Qrupu riskdən qorumaq və fəaliyyət məqsədlərinə nail olmağa kömək etməkdir. Riskin idarə edilməsi çərçivəsi vasitəsilə Qrup aşağıdakı riskləri idarə edir:

Kredit riski

Qrup kredit riskinə məruz qaldıqda maliyyə alətinə sahib olan bir tərəf öhdəliyi yerinə yetirə bilmir və nəticədə bu, digər tərəfə maliyyə itkisinə səbəb olur. Qrup bir borcalan və ya bir qrup borcalanlar ilə bağlı qəbul edilmiş risk məbləğlərinə hədlər qoymaqla üzərinə götürdüyü kredit risklərini səviyyələrə bölür.

Borcalan tərəfindən kredit riskinin səviyyələri üzrə hədlər Müşahidə Şurası tərəfindən ildə iki dəfə yoxlanılır və təsdiq edilir. Hər bir borcalana yeni kredit ayrılanda bu hədlər nəzərdən keçirilir. Kredit Komitəsi hədlərdə dəyişikliklər edə bilər, lakin bu dəyişikliklər Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilməlidir.

Lazım olduqda və ümumiyyətlə bir çox kredit ayırmalarında Bank girov və korporativ zəmanətlər götürür. Kredit risklərinin aylıq monitorinqi aparılır.

Krediti uzatmaq öhdəlikləri kreditin istifadə olunmamış hissələrinin kredit, zəmanət, ya da akkreditiv şəklində ifadə edilməsidir. Balansarxası maliyyə alətlərinin kredit riski qarşı tərəfin öz müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmək iqtidarının olmaması nəticəsində yaranmış ehtimal edilən itkilər kimi müəyyən olunur. Kreditin uzadılması öhdəlikləri üzrə kredit riski ilə əlaqədar Bank ən çoxu ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərin məbləği həcmində itkilərə məruz qala bilər. Bununla belə, itkinin təxmini miqdarı ümumi istifadə olunmamış öhdəliklərdən az olur, çünki kreditin uzadılması barədə bir çox öhdəliklər xüsusi kredit standartları aid edilən müştərilərdən asılı olur. Qrup şərti öhdəliklərə balans hesabatının maliyyə alətlərinə tətbiq etdiyi eyni kredit siyasətini tətbiq edir, yəni Qrupun tətbiq etdiyi siyasət risklərin azaldılması üçün hədləri nəzərə almaqla kreditlərin verilməsi prosesinin təsdiq edilməsi proseduruna və cari monitorinqinə əsaslanır. Qrup kredit öhdəliklərinin ödəniş müddətinə də nəzarət edir, çünki uzunmüddətli öhdəliklər ümumən qısamüddətli öhdəliklərə nisbətən daha yüksək kredit riski daşıyırlar.

Maksimum risk

Qrupun kredit riskinə maksimum məruz qalma səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və fərdi risklərdən habelə ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə maliyyə aktivlərinin və şərti öhdəliklərin kredit riskinə maksimum məruz qalma səviyyəsi əks olunur. Maliyyə aktivləri üzrə maksimum risk səviyyəsi hər hansı əvəzləşdirmə və ya girovdan əvvəl həmin aktivlərin balans dəyərinə bərabər olur. Maliyyə zəmanətləri və digər şərti öhdəliklər üçün isə maksimum kredit riski zəmanət geri alındığı zaman və ya kredit məbləğinin geri alındıqda öhdəliklərlə bağlı Qrup tərəfindən ödənilməli olan maksimum məbləği əks etdirir.

				31 dekabr 2007-ci il
	Maksimum məruz qalma	**Xalis məruz qalma**	**Qoyulmuş girov**	**Girovdan sonra xalis məruz qalma**
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər (kassadakı nağd vəsait istisna olmaqla)	2,684	2,684	-	2,684
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,462	1,462	-	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər	47,550	47,550	43,908	3,642
Satıla bilən investisiyalar	678	678	-	678
Sair aktivlər	300	300	-	300
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	907	907	167	740
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	5,372	5,372	3,350	2,022
Akkreditivlər və şərti öhdəliklərlə bağlı digər əməliyyatlar	186	186	-	186

				31 dekabr 2006-cı il
	Maksimum məruz qalma	**Xalis məruz qalma**	**Qoyulmuş girov**	**Girovdan sonra xalis məruz qalma**
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər (kassadakı nağd vəsait istisna olmaqla)	2,710	2,710	-	2,710
Banklardan alınacaq vəsaitlər	931	931	-	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	32,308	32,308	27,059	5,249
Satıla bilən investisiyalar	525	525	-	525
Sair aktivlər	1,182	1,182	-	1,182
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər	455	455	58	397
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər	272	272	272	-

Maliyyə aktivləri beynəlxalq agentliklər (Fitch Ratings) tərəfindən verilən reytinqlərlə səviyyələrə ayrılır. Ən yüksək mümkün reytinq AAA-dir. İnvestisiya qrupu maliyyə aktivlərinin reytinqi AAA – BBB arasında dəyişir. BBB-dən aşağı reytinqə malik olan maliyyə aktivləri spekulyativ dərəcəli kimi təsnifləşdirilir.

Aşağıdakı cədvəldə Qrup tərəfindən saxlanılan maliyyə aktivlərinin kredit reytinqləri təqdim olunur:

						31 dekabr 2007-ci il
	A+	**BB+**	**BB**	**B+**	**Dərəcəsiz**	**Cəmi**
Banklardan alınacaq vəsaitlər	994	78	21	24	345	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	47,550	47,550
Satıla bilən investisiyalar	-	-	-	-	678	678

						31 dekabr 2006-cı il
	A+	**BB+**	**BB**	**B+**	**Dərəcəsiz**	**Cəmi**
Banklardan alınacaq vəsaitlər	225	63	261	192	190	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	-	-	32,308	32,308
Satıla bilən investisiyalar	-	-	-	-	525	525

Bank sahəsi adətən özünün maliyyə aktivləri və şərti öhdəliklər vasitəsilə kredit riskinə məruz qalır. Qrup Azərbaycan Respublikasında kredit riskinə məruz qalır. Qrupun riskin idarə edilməsi qaydalarında qoyulan kredit hədləri və kredit ödəmə qabiliyyəti haqqında təlimatlarının pozulmaması üçün kredit riskinə məruz qalma müntəzəm şəkildə tənzimlənməlidir.

Aşağıdakı cədvəldə dəyərsizləşmiş və vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş aktivlərin balans dəyəri əks olunmuşdur:

		Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri				**31 dekabr 2007-cı il**	
	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	**0-3 ay**	**3-6 ay**	**6 aydan 1 ilə qədər**	**Bir ildən çox**	**Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri**	**Cəmi**
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər (kassadakı nağd vəsait istisna olmaqla)	2,684	-	-	-	-	-	2,684
Banklardan alınacaq vəsaitlər	1,462	-	-	-	-	-	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər	23,110	-	-	-	-	24,440	47,550
Satıla bilən investisiyalar	678	-	-	-	-	-	678

		Vaxtı keçmiş lakin dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri				31 dekabr 2006-cı il	
	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	0-3 ay	3-6 ay	6 aydan-1 ilə qədər	Bir ildən çox	Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri	Cəmi
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər (kassadakı nağd vəsait istisna olmaqla)	2,710	-	-	-	-	-	2,710
Banklardan alınacaq vəsaitlər	931	-	-	-	-	-	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	20,445	-	-	-	-	11,863	32,308
Satıla bilən investisiyalar	525	-	-	-	-	-	525

Coğrafi təhlil

Aktiv və öhdəliklərin idarəetmə komitəsi qanunvericilikdə və tənzimləyici sahələrdəki risklərlə bağlı nəzarəti həyata keçirir və onun Qrupun fəaliyyətinə təsirini müəyyənləşdirir. Bu yanaşma Qrupa Azərbaycan Respublikasının investisiya mühitindəki potensial zərərləri azaltmaq imkanı verir.

Aktiv və öhdəliklər coğrafi cəhətdən aşağıdakı kimi cəmləşmişdir:

	Azərbaycan	Digər MDB ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2007-ci il Cəmi
AKTİVLƏR				
Nağd pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	4,231	-	-	4,231
Banklardan alınacaq vəsaitlər	296	132	1,034	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər	47,550	-	-	47,550
Satıla bilən investisiyalar	678	-	-	678
Əsas vəsaitlər	6,024	-	-	6,024
İnvestisiya əmlakı	250	-	-	250
Digər aktivlər	234	33	33	300
CƏMİ AKTİVLƏR	**59,263**	**165**	**1,067**	**60,495**
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	24,321	-	1,179	25,500
Müştəri hesabları	18,247	-	-	18,247
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	347	-	-	347
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	64	-	-	64
Digər öhdəliklər	245	3	-	248
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	**43,224**	**3**	**1,179**	**44,406**
XALİS MÖVQE	**16,039**	**162**	**(112)**	

	Azərbaycan	Digər MDB ölkələri	İƏİT ölkələri	31 dekabr 2006-cı il Cəmi
AKTİVLƏR				
Nağd pul və Azərbaycan Respublikasının Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	4,104	-	-	4,104
Banklardan alınacaq vəsaitlər	158	267	506	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	32,308	-	-	32,308
Satıla bilən investisiyalar	525	-	-	525
Əsas vəsaitlər	2,557	-	-	2,557
İnvestisiya əmlakı	250	-	-	250
Digər aktivlər	1,159	13	10	1,182
CƏMİ AKTİVLƏR	**41,061**	**280**	**516**	**41,857**
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	15,767	-	1,725	17,492
Müştəri hesabları	13,362	-	-	13,362
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	187	-	-	187
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	207	-	-	207
Digər öhdəliklər	153	-	-	153
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	**29,676**	**-**	**1,725**	**31,401**
XALİS MÖVQE	**11,385**	**280**	**(1,209)**	

Likvidlik riski

Likvidlik riski depozitlərin geri götürülməsi və ödəmə müddəti çatan maliyyə alətləri ilə əlaqədar digər maliyyə öhdəliklərini ödəmək üçün vəsaitlərin kifayət olub-olmaması deməkdir.

Aktiv və öhdəliklərin idarəetmə komitəsi (AÖİK) Qrupun növbəti dövr üzrə strategiyasını müəyyən edərək bu növ risklər üçün ödəniş dövrlərinin təhlilini aparmaqla həyata keçirir. Hazırkı likvidlik riski AÖİK tərəfindən idarə olunur ki, bu da hazırkı likvidliyin dəstəklənməsini və pul vəsaitləri axınının optimallaşdırılmasını əhatə edir.

Likvidlik riskini idarə etmək üçün, Qrup aktiv/öhdəliklərin idarə olunması prosesinin bir hissəsi olan müştəri və bank əməliyyatları üzrə gələcəkdə gözlənilən nağd pul vəsaitinin hərəkətinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. İdarə heyəti depozitlərin geri götürülməsi üçün hazır vəsaitlərinin minimal nisbətinə və gözlənilməyən məbləğlərdə geri götürmələri ödəmək üçün banklararası və digər institutlardan alınan kreditlərin minimal səviyyəsinə hədlər qoyur.

Likvidlik və faiz dərəcəsi risklərinin təhlili aşağıdakı cədvəldə verilmişdir. Cədvəldə aşağıdakı məlumatlar təqdim olunur:

(i) Qrupdan ödənişin tələb edilə bildiyi ən yaxın müddətdə maliyyə öhdəlikləri üzrə diskontlaşdırılmamış nağd vəsaitlərin (həm faiz həm də əsas nağd vəsaitlər) hərəkətinə əsaslanan qeyri-törəmə maliyyə aktivlərinin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddəti və,

(ii) Qrup tərəfindən müxtəlif dövrlərdə daxil olması gözlənilən nağd vəsaitlər istisna olmaqla, Maliyyə aktivlərinin diskontlaşdırılmamış ödəniş müddətlərinə habelə, həmin aktivlər üzrə əldə olunacaq faizlərə əsaslanmaqla qeyri-törəmə maliyyə aktivləri üçün gözlənilən ödəniş müddəti.

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəniş vaxtı	31 dekabr 2007-ci il Cəmi
AKTİVLƏR								
Müştərilərə verilmiş kreditlər	16%	4,520	8,733	24,969	18,194	7	-	56,423
Cəmi sabit dərəcələrlə ilə faiz hesablanan		4,520	8,733	24,969	18,194	7	-	56,423
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər		2,513	-	-	-	-	1,718	4,231
Banklardan alınacaq vəsaitlər		1,250	62	-	-	-	150	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər		-	-	-	-	-	(1,023)	(1,023)
Satıla bilən investisiyalar		-	-	-	-	-	678	678
CƏMİ AKTİVLƏR		**8,283**	**8,795**	**24,969**	**18,194**	**7**	**1,523**	**61,771**
ÖHDƏLİKLƏR								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	8%	3,159	4,680	5,268	10,259	1,621	-	24,987
Müştəri hesabları	12%	4,127	2,831	6,937	482	-	-	14,377
Cəmi faiz hesablanan öhdəliklər		7,286	7,511	12,205	10,741	1,621	-	39,364
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		1,956	-	-	-	-	-	1,956
Müştəri hesabları		4,770	-	-	-	-	-	4,770
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		-	347	-	-	-	-	347
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər		-	169	363	375	-	-	907
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər		260	14	2,079	3,019	-	-	5,372
Akkreditivlər və şərti öhdəliklərlə bağlı digər əməliyyatlar		-	186	-	-	-	-	186
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**14,272**	**8,227**	**14,647**	**14,135**	**1,621**	**-**	**52,902**
Likvidlik intervalı		(5,989)	568	10,322	4,059	(1,614)		
Faiz dərəcəsinin həssaslı intervalı		(2,766)	1,222	12,764	7,453	(1,614)		
Məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq intervalı		**(2,766)**	**(1,544)**	**11,220**	**18,673**	**17,059**		

	Ölçülmüş orta effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Qeyri-müəyyən ödəniş vaxtı	31 dekabr 2006-cı il Cəmi
AKTİVLƏR								
Müştərilərə verilmiş kreditlər	15%	5,553	7,151	14,729	9,225	116	-	36,774
Cəmi sabit dərəcələrlə ilə faiz hesablanan aktivlər		5,553	7,151	14,729	9,225	116	-	36,774
Nağd pul və ARMB-dakı qalıq vəsaitlər		2,728	-	-	-	-	1,376	4,104
Banklardan alınacaq vəsaitlər		777	-	-	-	-	154	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər		-	-	-	-	-	(1,246)	(1,246)
Satıla bilən investisiyalar		-	-	-	-	-	525	525
CƏMİ AKTİVLƏR		**9,058**	**7,151**	**14,729**	**9,225**	**116**	**809**	**41,088**
ÖHDƏLİKLƏR								
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	7%	1,505	3,461	4,011	7,274	50	73	16,374
Müştəri hesabları	14%	293	1,117	3,622	1,842	-	-	6,874
Cəmi sabit dərəcələrlə faiz hesablanan öhdəliklər		1,798	4,578	7,633	9,116	50	73	23,248
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər		2,116	-	-	-	-	-	2,116
Müştəri hesabları		7,153	-	-	-	-	-	7,153
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		-	187	-	-	-	-	187
Verilmiş zəmanətlər və oxşar öhdəliklər		119	-	306	-	-	-	455
Kreditlər və istifadə olunmamış kredit xətləri üzrə öhdəliklər		212	-	60	-	-	-	272
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**11,398**	**4,765**	**7,999**	**9,146**	**50**	**73**	**33,431**
Likvidlik intervalı		(2,340)	2,386	6,730	79	66		
Faiz dərəcəsinin həssaslıq intervalı		3,755	2,573	7,096	109	66		
Məcmu faiz dərəcəsinin həssaslıq intervalı		**3,755**	**6,328**	**13,424**	**13,533**	**13,599**		

Qrupun faiz hesablanan aktivlərinin və öhdəliklərinin əksəriyyəti sabit faiz dərəcələrindədir.

Aktiv və öhdəliklərin ödəniş müddətləri, həmçinin faiz hesablanan öhdəliklərinin ödəniş vaxtı çatdıqda qəbul edilən dəyərdə dəyişdirilməsi imkanları Qrupun likvidliyinin, eləcə də faiz dərəcələrinin və valyuta məzənnəsinin dəyişkənliyinə nə dərəcədə həssas olmasının müəyyən edilməsində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Bazar riski

Bazar riski faiz dərəcəsi riskini, valyuta riskini və Qrupun məruz qaldığı digər qiymət risklərini əhatə edir. Qrup tərəfindən riskin ölçülməsi üsullarına və ya 2007-ci ildə məruz qaldığı risklərə heç bir dəyişiklik olmamışdır.

AÖİK həmçinin faiz dərəcəsini və bazar risklərini Qrupun faiz dərəcəsi mövqeyinə uyğunlaşdırmaqla idarə edir. Həmin faiz dərəcəsi mövqeyi Qrupu müsbət faiz marjası ilə təmin edir. AÖİK Qrupun hazırkı maliyyə fəaliyyətinin monitorinqini həyata keçirir, Qrupun faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssaslığını və onun Qrupun rentabelliyinə təsirini qiymətləndirir.

Qrupun kredit müqavilələri və digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin əksəriyyəti sabit faiz dərəcələrinə malikdirlər. Qrup faiz dərəcəsi marjasına nəzarət edir və nəticədə özünün mühüm faiz dərəcəsi riskinə və ya nağd vəsaitin axını riskinə məruz qaldığını düşünmür.

Faiz dərəcəsi riski

Qrup bazar şəraitində mənfi dəyişikliklərdən irəli gələn potensial zərərləri vaxtaşırı qiymətləndirməklə ədalətli dəyərin faiz dərəcəsi riskini idarə edir. İdarə Heyəti Qrupun hazırkı maliyyə fəaliyyətinin monitorinqini həyata keçirir, Qrupun ədalətli dəyərin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssaslığını və onun Qrupun rentabelliyinə təsirini qiymətləndirir.

Aşağıdakı cədvəldə "dəyişkən risk üzrə ən mümkün dəyişikliklər" əsasında müəyyən edilmiş faiz dərəcəsi riskinin həssaslıq təhlili verilmişdir. Bu dəyişikliklərin dərəcəsi rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilir və əsas idarəedici heyətə təqdim edilən risk hesabatlarına əks etdirilir.

Vergidən əvvəlki mənfəətin təsiri:

	31 dekabr 2007-ci il		**31 dekabr 2006-cı il**	
	Faiz dərəcəsi +1%	**Faiz dərəcəsi -1%**	**Faiz dərəcəsi +1%**	**Faiz dərəcəsi -1%**
Aktivlər:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	489	(489)	337	(337)
Öhdəliklər:				
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	(235)	235	(154)	154
Müştəri hesabları	(100)	100	(60)	60
Vergidən əvvəl xalis mənfəətə təsiri	**154**	**(154)**	**123**	**(123)**

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsi nəticəsində maliyyə aktivinin dəyərinin dəyişməsi riskidir. Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklər Qrupun maliyyə durumuna və nağd pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edir.

İdarə Heyəti valyuta ilə ayırmaların səviyyələrinə məhdudiyyətlər qoyur ki, bu da Qrupa milli valyutaya qarşı valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklərdən yaranan zərərləri minimuma endirmək imkanı verir. AÖİK ARMB-nın tələblərini yerinə yetirmək üçün Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu hədlər ARMB-nın minimum tələblərinə uyğundur.

Xarici valyutanın mübadilə məzənnəsinin Qrupa təsiri aşağıdakı cədvəldə təqdim olunmuşdur:

	Yeni Azərbaycan Manatı	**ABŞ dolları** 1 ABŞ dolları= 0.8453 manat	**AVRO** 1 AVRO= 1.2450 manat	**Digər valyuta**	**31 dekabr 2007-ci il** **Cəmi**
AKTİVLƏR					
Nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	3,445	784	2	-	4,231
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	677	752	33	1,462
Müştərilərə verilmiş kreditlər	42,153	5,362	35	-	47,550
Satıla bilən investisiyalar	678	-	-	-	678
Əsas vəsaitlər	6,024	-	-	-	6,024
İnvestisiya əmlakı	250	-	-	-	250
Digər aktivlər	234	66	-	-	300
CƏMİ AKTİVLƏR	**52,784**	**6,889**	**789**	**33**	**60,495**
ÖHDƏLİKLƏR					
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	23,475	2,025	-	-	25,500
Müştəri hesabları	13,129	4,370	748	-	18,247
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	347	-	-	-	347
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	64	-	-	-	64
Digər öhdəliklər	227	12	9	-	248
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	**37,242**	**6,407**	**757**	**-**	**44,406**
AÇIQ BALANS MÖVQEYİ	**15,542**	**482**	**32**	**33**	

	Yeni Azərbaycan Manatı	**ABŞ dolları** 1 ABŞ dolları= 0.8714 manat	**AVRO** 1 AVRO= 1.1471 manat	**Digər valyuta**	**31 dekabr 2006-cı il Cəmi**
AKTİVLƏR					
Nağd pul və Azərbaycan Respublikası Milli Bankındakı qalıq vəsaitlər	2,832	1,209	63	-	4,104
Banklardan alınacaq vəsaitlər	-	715	216	-	931
Müştərilərə verilmiş kreditlər	29,262	3,046	-	-	32,308
Satıla bilən investisiyalar	475	50	-	-	525
Əsas vəsaitlər	2,557	-	-	-	2,557
İnvestisiya əmlakı	250	-	-	-	250
Digər aktivlər	1,156	26	-	-	1,182
CƏMİ AKTİVLƏR	**36,532**	**5,046**	**279**	**-**	**41,857**
ÖHDƏLİKLƏR					
Banklara və digər kredit təşkilatlarına ödənilməli vəsaitlər	14,485	3,007	-	-	17,492
Müştəri hesabları	7,891	5,056	414	1	13,362
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	187	-	-	-	187
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	207	-	-	-	207
Digər öhdəliklər	131	22	-	-	153
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR	**22,901**	**8,085**	**414**	**1**	**31,401**
AÇIQ BALANS MÖVQEYİ	**13,631**	**(3,039)**	**(135)**	**(1)**	

Valyuta riskinin həssaslığı

Aşağıdakı cədvəldə ABŞ dollarının və AVRO-nun manata nisbətdə 10% artmasına və ya azalmasına qarşı Bankın həssaslığı öz əksini tapmışdır. Xarici valyuta riskinin əsas idarəedici heyətə hesabat edilməsi üçün istifadə edilən həssaslıq dərəcəsi 10%-dir və bu dərəcə xarici valyutanın mübadilə məzənnəsində mümkün dəyişikliklərlə bağlı rəhbərliyin qiymətləndirmələrini əks etdirir. Həssaslıq təhlilinə yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş pul vəsaitləri və xarici valyuta məzənnəsindəki 10% dəyişikliyi əks etdirmək üçün dövrün sonunda onların köçürülməsi üzrə düzəlişlər daxildir. Həssaslıq təhlilinə kənar kreditlər eləcə də Bank daxilində xarici valyuta əməliyyatları üçün verilən kreditlər daxildir. Burada kreditlərin denominasiyası kreditorun və ya borcalanın valyutasından fərqli valyuta ilə aparılır.

	31 dekabr 2007-ci il		**31 dekabr 2006-cı il**	
	Manat/ABŞ dolları +10%	**Manat/ABŞ dolları -10%**	**Manat/ABŞ dolları +10%**	**Manat/ABŞ dolları -10%**
Mənfəət və ya zərərə təsiri	48	(48)	(304)	304
Kapitala təsiri	48	(48)	(304)	304

	31 dekabr 2007-ci il		**31 dekabr 2006-cı il**	
	Manat/Avro +10%	**Manat/Avro -10%**	**Manat/Avro +10%**	**Manat/Avro -10%**
Mənfəət və ya zərərə təsiri	3	(3)	(14)	14
Kapitala təsiri	3	(3)	(14)	14

Həssaslıq analizi ilə bağlı məhdudiyyətlər

Yuxarıdakı cədvəllər digər ehtimallarda dəyişikliklər olmadıqda əsas ehtimalların dəyişməsinin təsirini əks etdirir. Əslində cədvəldə qeyd edilən ehtimallarla digər faktorlar arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. Qeyd etmək lazımdır ki, cədvəldəki həssaslıq göstəriciləri xətti funksiya üzrə hesablanmır və valyuta məzənnəsinin daha çox və ya az dəyişməsinə qarşı həssaslığı cədvəldə göstərilən rəqəmlər əsasında birbaşa interpolyasiya və ekstrapolyasiya edilə bilməz.

Həssaslıq analizi Qrupun aktivlərinin və öhdəliklərinin fəal şəkildə idarə edildiyini nəzərə almır. Bundan əlavə, Qrupun maliyyə vəziyyəti bazarda dəyişikliklər baş verdikdə dəyişə bilər. Məsələn, Bankın maliyyə riskinin idarə edilməsi strategiyası bazardakı dəyişikliklərə qarşı həssaslığın idarə edilməsini nəzərdə tutur. Bazardakı dəyişikliklər müəyyən həddi keçəndə Qrupunun rəhbərliyi bəzi investisiyaları satmaq, investisiya portfelinin strukturunu dəyişdirmək və ya müəyyən sığortalayıcı addımlar atmaq kimi qərarlar həyata keçirə bilər. Nəticədə, ehtimallardakı dəyişikliklər öhdəliklərə heç bir təsir göstərməyə bilər, aktivlər isə balans hesabatında bazar qiyməti ilə dəyərləndiriləcək. Belə hallarda aktivlər və öhdəliklər üçün müxtəlif qiymətləndirmə bazasından istifadə edilməsi xalis aktivlərin dəyişməsinə gətirib çıxara bilər.

Yuxarıda qeyd edilən həssaslıq təhlilləri ilə bağlı digər məhdudiyyətlərə aşağıdakılar daxildir: yaxın dövrdə mümkün bazar dəyişiklikləri ilə bağlı hər hansı əminlik olmadan qabaqcadan verilən və yalnız Qrupun mövqeyini əks etdirən potensial riskin nümayiş etdirilməsi üçün hipotetik bazar dəyişikliklərindən istifadə və bütün faiz dərəcələrinin eyni qaydada hərəkət etməsi ehtimalı.